

Департамент освіти і науки
Сумської обласної державної адміністрації
Навчально-методичний центр
професійно-технічної освіти у Сумській області
ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»

ВЕТЕРАН ЖИВЕ ПОРУЧ

**Герої живуть,
поки про них пам'ятають...**

**Матеріали до участі в обласному конкурсі
волонтерських загонів навчальних закладів**

Суми 2021

Упорядники:

Кравченко А.М., бібліотекар ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну» ;

Кирноз Т.В., вихователь гуртожитку ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»;

Вірченко Н.М., вихователь гуртожитку ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну».

Даний матеріал представлений для обласного конкурсу волонтерських загонів «Ветеран живе поруч». Він містить звіт волонтерської роботи навчального закладу, свідчення ветеранів про участь у боях Другої світової війни, спогади героїв-земляків АТО, розповіді про хоробрих захисників незалежної України та полеглих учасників бойових дій на сході країни, сценарії виховних заходів.

Викладачам загальноосвітніх дисциплін, класним керівникам, вихователям гуртожитків радимо скористатися даними матеріалами із урахуванням сьогодення.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3-6
1. Волонтери – люди доброї волі.....	3-4
2. Волонтерство в Україні.....	5-6
3. Волонтерський загін «Небайдужі серця». Склад загону	7
4. План роботи волонтерського загону на 2020-2021 н.р.....	8-9
5. Волонтерська діяльність учнів.....	10-11
6. Напрямки волонтерської діяльності.....	12-22
7. Державність гартується у вогні.....	23-30
8. Оборона Донецького аеропорту.....	31-34
9. Кіборги вистояли, не вистояв бетон	35-42
10. Кіборги із Сумщини. Історія трьох.....	43-48
10.1 Сергій Абрютін.....	43-45
10. 2 Іван Євдокименко.....	45-46
10. 3 Микола Ніколаєнко.....	47-48
11. Герої не вмирають.....	49
12. Незалежність, здобута кров'ю.....	50-52
13. Сценарії виховних заходів.....	53-81
14. Гідність і свобода у серцях українців.....	82-83
15.ВИСНОВКИ.....	84-85

Вступ

Волонтери – люди доброї волі

*Волонтерство - це розмір твоєї душі, це відчуття,
коли віддаєш щось своє, власне і радий поділитися тим...*

Волонтери – це слово звучить у всіх на вустах, без них не можна уявити сьогоднішній світ... Волонтери – це люди, які прийшли за покликанням власної душі, готові допомогти тим, хто цього потребує.

Волонтерство – це не робота, за це не платять грошей, це внутрішня потреба людей, яким не все одно. Це рідкісна можливість допомогати людям, спілкуватися з ними, втілювати в життя ідеї та постійно діяти і йти лише вперед. Найкращою нагородою для волонтерів є не гроші, а щасливий погляд тих, кому вдалось допомогти.

Волонтерський рух є частиною кожної цивілізації та будь-якого суспільства. Волонтерство як соціокультурне явище нерозривно пов'язане з розвитком цивілізації. В історії людства навряд чи знайдеться суспільство, якому не були б притаманні ідеї добровільної та безкорисливої допомоги. І завжди знаходились люди, для яких самореалізація, самоудосконалення були можливі лише через працю на благо інших. Слід сказати, що протягом віків релігія, церква спонукала людей до благодійництва і волонтерства, виховувала альтруїстичну свідомість.

У 2019 році людство відзначило 160-річчя виникнення волонтерського руху. Його початком прийнято вважати 1859-й, коли швейцарський підприємець і громадський діяч Жан Анрі Дюнан, вражений страшними наслідками однієї з найкривавіших битв австро-італо-французької війни (під Сольферіно на полі бою лишилися вмирати більше дев'яти тисяч скалічених солдат), фактично ініціював створення Міжнародного комітету Червоного Хреста – організації, що на добровільних засадах надавала би першу медичну допомогу пораненим. Пізніше Дюнан став першим лауреатом Нобелівської премії миру. Принципами, які він започаткував в цій організації, почали користуватись активні громадяни в багатьох країнах світу, і цей рух поступово охоплював різні види діяльності: допомога бідним, важкохворим, сиротам, навчання грамоті, боротьба з пияцтвом. В XIX столітті особливо розвивається благодійницька діяльність, яка ставить собі ту ж мету.

Волонтерство вносить значний вклад в економіку в усьому світі. Згідно з висновками Центру досліджень громадянського суспільства Джона Хопкінса, в 2020 році приблизно 140 мільйонів чоловік в 37 країнах брали участь в добровольчій роботі. Якби ці 140 мільйонів добровольців зібралися разом, це була б дев'ята за величиною країна в світі. Ці 140 мільйонів

добровольців представляють еквівалент 20,8 мільйонів робочих місць з повною зайнятістю. Волонтери щорічно вносять близько мільярду доларів у світову економіку.

Волонтерський сектор відіграє ключову роль у суспільному житті. Волонтерська діяльність об'єднує людей, які в іншому випадку не могли б контактувати один з одним. Соціальну структуру можна зміцнити тільки завдяки практикам, які допомагають подолати наші соціально-економічні відмінності. Тому важливо виділити **соціальні наслідки волонтерства**, що впливають з усього вищезазначеного. Це – зміцнення соціальних зв'язків; створення сильного, безпечного, згуртованого співтовариства; посилення громадської активності; забезпечення суспільних благ і послуг.

Особливість волонтерського руху полягає в тому, що численною його групою є учнівська молодь. Участь молодих людей у волонтерському русі дає їм можливість зробити особистий внесок у вирішення соціальних проблем, випробувати свої можливості, беручи участь в проектах і програмах соціальної спрямованості. Волонтерами можна вважати також неурядові (громадські) організації, що діють на громадських засадах. Серед них молодіжні та скаутські організації, молодіжні політичні, спортивні або екологічні організації, організації, які активно займаються розвитком населених пунктів і вирішенням конкретних проблем місцевого самоврядування. Саме молодь є надійним потенціалом суспільства, який призводить до позитивних зрушень і носіїв добрих справ.

Волонтерство – це інвестиція у майбутнє за рахунок вільного часу, власних зусиль і свого таланту.

Волонтерство в Україні

В українців споконвіку існувала традиція взаємодопомоги, суспільної праці, піклування про ближнього. Раніше таких людей називали добродійцями, громадськими діячами, альтруїстами; з кінця XX століття – волонтерами.

Про волонтерський рух в Україні сьогодні з захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Соціально-економічна ситуація в Україні, події на Майдані та неоголошена війна на сході змусила пересічних українців по-новому поглянути на власну громадянську позицію та сприяла високому розвитку самоорганізації, волонтерства та благодійності в країні. Ще нещодавно нас дивували люди, які за власним бажанням кидали роботу, забували про справи і йшли допомагати. Сьогодні ж кожен другий українець – волонтер.

Знаковим у розвитку волонтерства в Україні став 2014 рік, який дав потужний поштовх для утворення цілого ряду волонтерських рухів, які стали яскравим прикладом високого рівня громадянської свідомості українців і їх здатності ефективно самоорганізовуватися. Починаючи з надання допомоги учасникам Революції Гідності, волонтерський рух переріс у складну та масштабну справу – забезпечення всім необхідним української армії. У цей період спостерігався і сплеск державної реєстрації громадських і благодійних організацій. З осені 2014 року волонтери почали тісну співпрацю з Міністерством оборони України, де була створена рада волонтерів. Представники волонтерських організацій залучені до речового, харчового і медичного забезпечення, деякі з них тепер працюють в департаментах Міністерства оборони, що відповідають за постачання Збройних Сил України. І головне – волонтери тут показують ефективність своєї діяльності у порівнянні зі старими армійськими кадрами.

Отже, волонтерський рух в Україні на сучасному етапі є проявом певної зрілості громадянського суспільства, доповнює функції державних органів, сприяє стабілізації і регулюванню суспільних відносин в умовах децентралізації.

Не буде перебільшенням сказати, що саме завдяки волонтерам країна зберегла свій суверенітет та відновила боєздатну армію з високим моральним духом.

Соціально-політична ситуація в Україні відобразилась на емоційно-психологічному стані різних верств населення. Ще більш відчутно визначились категорії людей, які потребують психологічної допомоги.

Щоб вирішити дану проблему, необхідно:

- вивчити реальні потреби різних верств населення;
- визначити та поширити методики соціально-психологічної роботи, які допоможуть у вирішенні цих проблем;
- сприяти підготовці висококваліфікованих спеціалістів, здатних професійно

впроваджувати розроблені концепції і програми соціально-психологічної роботи.

Незаперечним також є і той факт, що потреби населення у соціальній допомозі, психологічній підтримці і захисті зростають. Тому виникла необхідність у залученні до соціально-психологічної роботи з різними верствами населення добровільних помічників-волонтерів.

Волонтерська діяльність – це добровільна діяльність учнівської молоді, яка спрямована на надання допомоги особам, котрі потребують підтримки у складних життєвих обставинах, а також сприяють самореалізації волонтера.

Волонтерський загін ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну» «Небайдужі серця» розпочав свою діяльність у 2010 році. Його мета: зробити світ добрішим, допомогти тим, хто цього потребує.

**Волонтерський загін
«Небайдужі серця».
Склад загону на 2020-2021 навчальний рік**

з/п№	Прізвище та ім'я волонтера	Група
1	Рябенко Альона	32
2	Ситар Інна	32
3	Щеголь Ліна	32
4	Мороз Анна	31
5	Тютюнник Віка	31
6	Зінченко Марина	22
7	Муштаєв Євген	4
8	Сасенко Богдан	4
9	Сьомін Микола	24
10	Зорін Андрій	24

ПЛАН РОБОТИ волонтерського загону «Небайдужі серця» на 2020-2021 навчальний рік

№	Зміст роботи	Дата проведення	Відповідальні
1.	Затвердження плану роботи загону «Небайдужі серця» на 2018-2019 н. р. та розподіл обов'язків між членами загону згідно з напрямками роботи: - діти –дітям війни; - догляд за самотніми ветеранами, інвалідами, пенсіонерами.	до 15.09.20	Голова волонтерського загону
2.	Акція «Добро починається з тебе!». Виявити учасників Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій у зоні ОРДЛО, інвалідів, дітей війни, які потребують допомоги. Скласти списки.	до 25.09.20	Голова та члени волонтерського загону
3.	Прийняти участь у відзначенні дня визволення м. Сум від німецько-фашистських загарбників.	02.09.20-07.09.20	Члени волонтерського загону

4.	Регулярно проводити засідання загону «Небайдужі серця», заслуховувати звіт про проведену роботу.	щомісячно	Голова волонтерського загону
5.	Вести пошукову роботу для збору матеріалів до музею училища: «Вічна слава безсмертю Хоробрих»	постійно	Члени волонтерського загону
6.	Тематичний вечір «Живим уклін – загиблим слава!»	12.10.20	Вихователі, бібліотекар
7.	Проведення заходів до 74-річниці визволення України від німецько-фашистських загарбників. Операція «За мирне небо спасибі, вам, ветерани!».	28.10.20	Голова волонтерського загону
8.	Проект «Волонтери – люди доброї волі!» до Міжнародного дня волонтерів.	05.12.20	Голова волонтерського загону
9.	Година пам'яті «Пам'ять героїв стукає в наші серця» до Дня вшанування учасників бойових дій.	до 20.02.21	Вихователі, бібліотекар
10.	Операція «Ніхто не забутий, ніщо не забуте!» До 76 – річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-45 р.р.	06.05.21	Вихователі, бібліотекар
11.	Індивідуальна допомога самотнім престарілим, інвалідам.	протягом року	Члени волонтерського загону
12.	Вести постійну пропаганду волонтерського руху, використовуючи можливі засоби	протягом року	Члени волонтерського загону

	інформації, для більшої результативності.		
13.	Аналіз роботи волонтерського загону «Небайдужі серця» за навчальний рік.	травень	Голова волонтерського загону

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ

Волонтерська діяльність має неоціненне значення, тільки добро збереже чарівний світ нашої рідної землі. На ньому тримається все людство! Коли кожен буде добрим і милосердним, справедливим, щирим, житиме за правилами людяності і добра, наше спільне життя і майбутнє буде щасливим і прекрасним. А наша рідна Україна стане багатою і незалежною державою, де в першу чергу будуть піклуватися про людину, її добробут. Велике починається з малого...

Волонтерська діяльність – це добровільна діяльність учнівської молоді, яка спрямована на надання допомоги особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, найбільш соціально активною частиною молодіжного середовища є волонтери – носії добрих справ і позитивної інформації.

Беручи участь у волонтерському русі молодь готує себе до вирішення життєвих завдань, вона вчиться не лякатися проблем, які постійно їй ставить життя. Стикаючись зі злом у житті, з певними проблемами, підліток готує себе до дорослого життя. Успішна участь учнів у вирішенні бодай невеличкої соціальної проблеми сприятиме розвитку їхньої позитивної соціальної активності, творчості. Всі великі справи починаються з малих, найвища наука

життя – мужність, а найвища мудрість – бути добрим. Доброта і чуйність, співпереживання і щиросердність, уміння розділити чужий біль, вчасно підтримати у важку хвилину, розрадити у горі і біді – це завжди було в характері українського народу. У наших традиціях споконвіку збереглася звичка поділитися з бідними, дати притулок подорожньому, допомогти немічному, хворому, заступитися за беззахисного і скривдженого. Волонтерство є дуже перспективною формою соціальної практики, в основі якого лежить добровільна, безкорислива участь у вирішенні соціальних проблем, наданні соціальної допомоги соціально незахищеним нужденним людям.

Участь у волонтерському русі не має релігійних, расових, вікових, гендерних і навіть політичних меж. Численні міжнародні мережі волонтерських організацій залучають до своїх проєктів і програм понад сотню мільйонів людей щорічно.

Розвиваючи волонтерський рух у навчальному закладі, до цієї роботи залучається учнівська молодь, яка розумом і серцем приймає біль, труднощі і радощі інших людей. І, як стверджують самі учасники цього руху, це прекрасний стан душі, тому що волонтерство для переважної більшості молодих людей – невичерпне джерело надбання громадської освіти, можливість вчитися та самореалізовуватися.

Можна визначити, що доцільно організований за змістом і формою волонтерський рух містить потужний виховний потенціал, розвиває у волонтерів лідерські та загальнолюдські якості, формує їх соціальний досвід та ціннісні орієнтири, створює простір для самоствердження у суспільнозначущій діяльності, захищає від негативних впливів соціального середовища, виховує активних громадян держави. І як результат – ми маємо надію, що об'єднавши наші зусилля, бачення та досвід, зможемо відродити у нашому суспільстві традиції благодійності та соціальної відповідальності.

Волонтером може бути людина, будь-якої статі і віку, з будь-якою освітою чи без неї, яка спроможна відчувати означені потреби інших людей і на добровільних засадах буде допомагати їм, але, щоб бути волонтером треба мати такі людські якості: любов до людей, доброта, милосердя, вміння спілкуватись, бути порядним, уважним, безкорисливим, відвертим, відповідальним, відкритим, прагнути допомагати вирішенню проблем інших людей. Невтомна праця, небайдужість до чужих доль, сповнені добротою серця та надія на краще майбутнє — це те, що поєднує всіх волонтерів.

Кодекс честі волонтера

- Маю честь бути волонтером;
- Я: чесний і завжди доброзичливий;
- Щиро радий завжди прийти на допомогу;
- Вважаю свою роботу не обов'язком, а покликом душі;

- Намагаюся завжди одержувати від неї наснагу та насолоду;
- З повагою відношусь до тих, з ким працюю.

Бути волонтером – це:

- Відповідальність за своє рішення та вчинки;
- Оптимістичний погляд на життя;
- Любов та співчуття до скривджених долею;
- Надія на перемогу;
- Талант бути потрібним людям;
- Енергійний спосіб життя.

Волонтерська діяльність училища ґрунтується на таких основоположних засадах:

- Добровільність та добродійність;
- Законність;
- Гуманність та гідність;
- Спільність інтересів і рівність прав її учасників;
- Гласність, відповідальність.

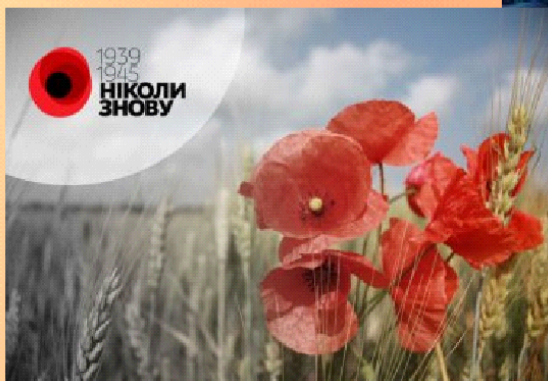
ВОЛОНТЕРСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ У СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЄ ТАКІ НАПРЯМКИ РОБОТИ:

- Національно-патріотичне виховання учнів;
- Спортивно-масова робота;
- Виховання національної свідомості;
- Художньо-естетичне виховання;
- Екологічне виховання.

Одним із найдієвіших методів виховання патріотизму, любові до свого народу і Батьківщини є зустрічі з людьми, які творили історію – ветеранами війни і праці.

Страшні випробування випали на їх долю – війна, відбудова зруйнованої країни. І лише живе слово цих людей може донести до учнів правду про великий подвиг нашого народу. Але не пройшли безслідно для ветеранів ті важкі роки: втрата здоров'я, втрата близьких та рідних людей – ось та ціна, яку вони віддали за безхмарне небо, за життя без війни. Педагогічний та учнівський колектив училища пам'ятають про ветеранів і роблять все можливе, щоб вони не відчували себе самотніми, забутими.

Юні волонтери піклуються про людей похилого віку, ветеранів війни та праці. Учні надають їм посильну допомогу: прибирання будинку, перекопування ділянок, послуги з ремонту та інше. Лідери учнівського самоврядування виявили ініціативу відвідати будинок для людей похилого віку. Приїхали вони не з порожніми руками, привезли заздалегідь підготовлені подаруночки, але найголовніше – вони подарували літнім людям тепло своїх сердець.

Учні продемонстрували свої вміння та повагу до літніх людей. Зранку кухарі напекли смачних пиріжків, а учні з професії перукарів приготували необхідні інструменти для обслуговування стареньких. Тож, завітавши до будинку літніх людей, учні пригостили кожного старенького ароматною та смачною випічкою. Дівчата-перукарі провели невеличкий конкурс зачісок серед бабусь, зробивши декілька стрижок, старанно виконували їх побажання. Старенькі були дуже вдячні волонтерам.

Виконують волонтери і серйозні завдання по наданню допомоги людям похилого віку. Учні завітали до пенсіонерки Прасков'ї Никифоровни Талди, яка є дитиною війни. Вони допомогли скопати город, прибрати дворище, допомогли також по господарству.

Наразі наші волонтери мають широке поле діяльності, на якому можна посіяти безліч добрих справ.

Протягом року члени загону контролюють проведення акції «Чисте подвір'я», під час якої учні навчального закладу проводять прибирання території училища, парків та скверів, які знаходяться поблизу.

Найбільше спогадів приходить до ветеранів під час свят: Дня Перемоги, визволення міста Суми та Сумщини від німецько-фашистських загарбників. У ці дні та інші свята учні училища обов'язково відвідують ветеранів вдома, щоб вшанувати їх славне минуле, віддати данину їхнім подвигам.

Волонтери вітають своїх підшефних зі святами, запрошують на виховні заходи та концерти, згадують героїв-визволителів, вклоняються їх подвигу, вшановують словами подяки тих, хто живий, і тих, хто пішов, своїм життям показавши приклад великого служіння Вітчизні, миру і добру.

Урок мужності присвячений героям Другої світової війни «День пам'яті, день надії», який відбувся у бібліотеці училища – це лише маленька часточка великої данини нашої їм пошани.

Все менше фронтовиків залишається в життєвому строю. Даються взнаки і опалена війною молодість, сирі окопи і бліндажі, голод і холод, хвороби і рани. Їхні груди вкриті медалями, на скронях – сивина. Але вони пам'ятають ті страшні часи, хоч часто їм важко про них згадувати. Своїми спогадами про страшне лихоліття війни ділився з учнями училища ветеран Великої Вітчизняної війни, Сабодаш Микола Амбросійович.

*Весна іде і переможним кроком
В тюльпановому вічному вогні
Йде травень крізь хвилини, дні і роки,
Несе нащадкам спогади свої ...*

Минають роки, відлітаючи у вічність...все далі і далі відходить війна грізні і важкі роки Другої світової війни, але не згасає пам'ять про тих, хто ціною власного життя захистив нашу країну від гітлерівської агресії. «Ніхто не забутий. Ніщо не забуте!...»

Ветеран Другої світової війни, ветеран праці Герус Яків Юхимович, який працював в нашому навчальному закладі з 1945 по 2006 рік розповідав учням про велику трагедію нашого народу, його доблесть та перемогу над фашистами. Будучи молодим хлопцем, пройшовши горнило війни, він назавжди для всіх нас залишиться взірцем мужності та відваги. Можна по-різному ставиться до війни 1941-1945 років, по-різному її називати, але хіба можна забути тих, хто віддав своє життя для щастя інших.

Не можна переоцінити виховного значення цих хвилюючих моментів, коли учні бачать сльози вдячності на очах ветеранів, відчувають, що вони роблять маленьку, але таку важливу справу.

Представники волонтерської організації налагоджують зв'язки та співпрацюють з представниками органів соціального захисту населення, організаціями Червоного Хреста України та іншими благодійними фондами і службами.

Волонтери навчального закладу опікуються історичними пам'ятками нашого міста. Учні регулярно їх відвідують – приносять квіти, упорядковують територію.

Разом із Зарічною райдержадміністрацією, міським військоматом волонтерська організація Сумського ВПУ будівництва і дизайну опікується станом закріпленої за училищем території та станом Братської могили на Басівському цвинтарі.

В шану полеглим героям на Басівському кладовищі була впорядкована Братська могила воїнів, які померли в госпіталях у роки війни 1941-1945 років. Волонтери прибрали прилеглу територію і вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання. Не можна забувати про події Другої світової війни, під час якої загинули наші співвітчизники.

Пам'ять воїнів була вшанована покладанням квітів кращими учнями училища. У травні ми відзначаємо 77-ту річницю **Великої Перемоги** над нацизмом у Європі, **День пам'яті та примирення**.

*Летять роки... Летять, мов журавлині ключі у далекий вирій,
летять і відлітають у вічність... Але скільки б їх не минуло, не зітруть
вони у народній пам'яті світлі імена тих,
хто не шкодував своєї крові, хто приніс на алтар свободи найдорожче –
життя, віддавши його за Батьківщину.*

В пам'ять про полеглих у жорстоких боях з німецько-фашистськими загарбниками височить на прибережній кручі Псла Меморіал Вічної Слави – пам'ятник доблесті і подвигам в ім'я Вітчизни.

Сюди приходять нащадки тих, хто пройшов дорогами війни, не схиливши голови, і крокує у безсмертя. Не забуваємо і ми своїх земляків. Ніколи не згасне пам'ять про тих, хто поліг у боях, хто віддав своє життя для нашого щастя. Це лише часточка великої данини пошани полеглим героям.

*Вічна слава солдату-герою
І солдатів без нагород –
Хто загинув хоробро у бою,
Захищаючи рідний народ.*

Напружена політична ситуація, яка склалася у нашій країні, не залишає байдужими учнів Сумського ВПУ будівництва і дизайну.

Найактивніші представники учнівського самоврядування передали через волонтерів міста для захисників Батьківщини теплий одяг та засоби особистої гігієни.

Учні впевнені, що й маленькі пожертви іноді бувають вирішальними, а перемоги легше досягти саме спільними зусиллями. «Усі ми просто зрозуміли в один момент, що саме від нас великою мірою залежить збереження життя українських воїнів та й самої країни. З великим хвилюванням та тривогою ми стежимо за подіями неоголошеної війни, що відбувається на сході нашої держави. Ми на повний голос маємо говорити про те, що рани Луганська і Донецька, Новоазовська і Маріуполя болять нам! І ми не можемо бути осторонь! Ми бачимо Україну лише цілісною і незалежною, хочемо розвивати її, а не дозволяти руйнувати і ділити наш народ на частини. Всі ми вболіваємо за долю України. І сьогодні своїми діями засвідчуємо, що ми – за єдину, мирну, квітучу Україну!» – сказала голова учнівського самоврядування Рябенко Альона.

Волонтери училища не стоять осторонь проблем країни. Учасники бойових дій у зоні ОРДЛО дуже потребують нашої допомоги.

Майстри виробничого навчання та учні, що навчаються за професією «кравець, закрійник» трудяться не покладаючи рук: виготовляють спальні мішки та стрічки для маскувальних сіток. «Небайдужі серця» теж не стоять осторонь:

збирають теплі речі та засоби гігієни, пишуть листи, щоб зігріти не лише тіло, а й душу наших захисників. Волонтери також зібрали продукти домашнього харчування – консервацію.

Волонтери не отримують матеріальної допомоги у вигляді заробітної плати, проте вони мають дещо інше – розвиток власних здібностей, моральне задоволення, відчуття власної необхідності тим, хто потребує допомоги, відчуття, що вони приносять користь.

*Усією душею ми з вами, наші воїни!
Ми засвідчуємо свою глибоку шану та повагу вашій
мужності та самовідданій праці. Ви знаєте
справжню ціну війни і миру і вмієте дорожити
сьогоднішнім днем, усвідомлювати свою
відповідальність за майбутнє, за долю прийдешніх
поколінь. Ви є яскравим прикладом для наслідування
молодому поколінню, взірцем служіння народу та
державі у наші дні.*

*Від усього серця бажаємо вам і вашим
родинам здоров'я, родинного затишку та
благополуччя, впевненості у завтрашньому дні,
щастя, миру і добра.*

*Нехай наша допомога підбадьорить і зігріє ваші
серця! А доля принесе Перемогу та швидке
повернення додому, до близьких та рідних.*

Державність гартується у вогні

Україна сьомий рік поспіль воює за свою незалежність проти Росії. Сотні заручників Кремля, тисячі вбитих, десятки тисяч поранених, більше мільйона біженців. Щодня гинуть українські воїни, щодня є поранені та полонені, щодня ворожа артилерія «порушує тишу»...

Хронологічні межі війни охоплюють період від початку Революції гідності у листопаді 2013 р., спровокованої антиєвроінтеграційним тиском Росії на вище керівництво України. Збройна агресія Росії проти України розпочалася 20 лютого 2014 р., коли російські військові підрозділи у Криму порушили правила базування Чорноморського флоту Росії на території України. Ця дата зазначена на російській відомчій медалі «За повернення Криму», затвердженій 21 березня 2014 р. У лютому-березні 2014 р. основним театром війни (прихованої, гібридної) став Крим, де Росія комбінувала дії парамілітарних і регулярних військових формувань, окупувала й анексувала цю частину території України. Від квітня 2014 р. центр протистояння перенесено до Донецької та Луганської областей. 27 січня 2015 року Верховна Рада України визнала Російську Федерацію агресором.

Російське військове вторгнення в Україну триває донині всупереч нормам міжнародного права. Окупованими залишаються 43744 кв. км, або 7,2 % території України: Автономна Республіка Крим (26081 кв. км), м. Севастополь (864 кв. км), частина Донецької та Луганської областей (16799 кв. км), а непідконтрольними – 409,7 км українсько-російського кордону. Економічні збитки України склали щонайменше 100 млрд дол. США: 27 млрд – в Криму, 73 – на Донбасі.

За даними ООН, на початок 2021 року загальна кількість людських втрат у війні становить 13100—13300 осіб. Це число включає 3375 загиблих цивільних осіб, приблизно 4150 загиблих українських військових, а також приблизно 5700 загиблих проросійських бойовиків. Майже 1,8 млн осіб стали вимушеними переселенцями.

Глобальні передумови та причини протистояння

Основними передумовами виникнення протистояння Росії та України, яке, загалом, переросло у збройну агресію Росії проти України, є системна криза російської державності, яка трансформується російським політикумом у намагання відновити та розширити контроль над частиною світу та утримати за собою світову гегемонію, втрачену з розпадом СРСР та економічним занепадом. Революція гідності

21 листопада 2013 року в Україні розпочалися антиурядові протести як реакція на рішення Кабінету Міністрів України про призупинення процесу підготування до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом і значно поширилися після силового розгону демонстрації у Києві вночі 30 листопада. У рамках протестів кінця 2013 року відбувалися, зокрема, мітинги, демонстрації, студентські страйки.

Загалом, ці протести були направлені на збереження законодавчо закріпленого геополітичного курсу України на Європу, що означав для Росії не лише подальший вихід України з-під контролю Росії, але й отримання Україною економічних, політичних, а в перспективі і військових гарантій збереження цього курсу.

Наслідком перемоги Революції стали відсторонення президента Януковича від влади та його втеча у Росію, відновлення конституції України 2004 року, скасування диктаторських законів, призначення дострокових президентських виборів. Зміна влади кардинально зменшила силу впливу Росії на Україну.

Революція Гідності була приводом, який використала Росія для початку агресії, але ж ніяк не причиною війни. Є навіть версії, що російські спецслужби цілеспрямовано працювали на радикалізацію протестів з метою руйнування

української державності в цілому, і таки скористались моментом тимчасової відсутності Президента, інших вищих посадових осіб, особливо силових органів, для захоплення Криму.

Підготовка Росії до агресії та складові агресії

Інформаційна війна

Ключовою передумовою конфлікту стала дедалі більш неприязна політика путіністської Російської Федерації щодо України. Ця політика, з огляду на зміст російської пропаганди у ЗМІ, за останні роки стала просто ворожою, трансформувавшись від антиукраїнської пропаганди до пропаганди війни. Агресивність російської політики стосовно України вилилася у перші жертви з боку останньої ще за часів режиму підконтрольного Росії Януковича. Для протидії впливу російській пропаганді Державний комітет телебачення і радіомовлення України з літа 2014 року розпочав боротьбу з матеріалами сепаратистського та антидержавного характеру у ЗМІ.

Правова війна

Одним з аспектів підготовки Росії до агресії стало правове протистояння Росії та України. Правове та юридичне забезпечення протистояння з боку Росії здійснювалось на вищому законодавчому рівні шляхом прийняття тих чи інших постанов з питань, які дозволяли найбільш ефективно, з точки зору російського політикуму, сприяти вирішенню завдань повернення контролю над Україною. Серед таких питань найбільш розробленими виявились питання юридичного статусу Криму, рівня співробітництва України з НАТО та статусу російської мови в Україні.

Економічна війна

Передумовою до початку збройної агресії проти України стало економічне знекровлення України, яке відбувалось шляхом прямого економічного тиску через торговельні та тарифні протистояння, блокування української торгівлі, перекриття газу тощо. При цьому, економічне знекровлення України часто відбувалось за відсутності дієвого протистояння або навіть прямої підтримки українського політикуму. Як приклад, підписання вкрай не вигідної для України газової угоди Юлією Тимошенко подавалось як значне політичне досягнення очолюваного нею Кабінету Міністрів.

Загалом, економічна війна проти України була спрямована, насамперед, проти економіки сходу та півдня України, які, в силу своїх особливостей, перебували у залежності від Російської Федерації: як отримувачі сировини та енергоресурсів з Росії; та як ринок збуту значних обсягів власної продукції.

Російська православна церква у війні

Значна частка російськомовного населення на сході України, наявність великого впливу російських ЗМІ та російської церкви, гібридна природа ведення війни Росією проти України, призвели до прямого та непрямого залучення російської православної церкви до збройної агресії проти України. Серед непрямого залучення РПЦ до агресії проти України можна відзначити послання Московського патріарха Кирила Константинопольському патріарху Варфоломію, у якому патріарх Кирило заявив, що, починаючи з Майдану, «розкольники» (тобто УПЦ КП) і уніати «відкрито закликали до викорінення Православ'я» на теренах України, а «з початком бойових дій уніати і розкольники, отримавши в руки зброю, під виглядом антитерористичної операції стали здійснювати пряму агресію щодо духовництва канонічної Української Православної Церкви на сході країни».

На додаток до непрямого залучення церкви, були відзначені факти і прямої її участі до агресії. Так, було виявлено, що окремі терористичні угруповання Росії були зосереджені при церквах, а окремі «святі отці» брали безпосередню участь у бойових діях проти України.

Якби в Україні була одна церква, війни б не було, тому що Путін не мав би підтримки в Україні. Зараз вона у нього є – це Московський патріархат. Не просто словами, а діями допомагають, духовенство і віруючі Московського патріархату, сепаратистам і агресорам.

Окупація Криму

23 лютого 2014 року почалися проросійські та проукраїнські мітинги (в останніх брала участь велика кількість кримських татар на чолі з лідером Меджлісу Рефатом Чубаровим). 27 лютого невідомі озброєні люди без знаків розрізнення (ймовірно колишні бійці розформованого 25 лютого спецпідрозділу «Беркут», що брали участь у придушенні протестів у Києві, та російські спецпризначенці) захопили й блокували Верховну Раду Криму й інші адміністративні будівлі, аеропорти в Сімферополі та Севастополі, установи зв'язку, засоби масової інформації тощо. На їхню вимогу до Парламенту Криму прийшла частина депутатів, котрі проголосували за проведення референдуму про розширення автономії Криму 25 травня 2014, в день президентських виборів в Україні. При цьому присутність кворуму є сумнівною, оскільки на засідання не допустили ЗМІ. Невдовзі було двічі змінено дату референдуму: перенесено спершу на 30 березня, а потім — на 16 березня. Також було змінено формулювання питання — замість розширення автономії йшлося про приєднання до складу Росії. При цьому, оскільки Україна є унітарною державою, питання про відокремлення регіону можна було вирішувати лише на загально-національному референдумі. З огляду на це, ще до проведення референдуму лідери країн ЄС, США та багатьох інших визнали його незаконним, а його результати — недійсними.

У ніч 27 лютого будівлі Верховної Ради та Уряду АРК захопили озброєні невідомі особи та встановили на будівлях російські прапори. За словами народного депутата Сергія Куніцина адміністративні будівлі захопили професійно підготовлені люди, які озброєні автоматами, кулеметами, гранатометами тощо. За повідомленнями ЗМІ центр Сімферополя було перекрито правоохоронцями, піднятими по тривозі, обмежено рух громадського транспорту.

16 березня 2014 року відбувся «референдум» про статус Криму, на якому за офіційними даними 96,77 % жителів АРК та міста Севастополь проголосували за возз'єднання відповідних територій з Російською Федерацією. 17 березня Верховна Рада АРК проголосила незалежність Республіки Крим, а 18 березня у Георгіївській залі Московського Кремля Президент Росії Володимир Путін спільно із самопроголошеними Головою Ради Міністрів АРК Сергієм Аксьоновим, спікером Верховної Ради АРК Володимиром Костантиновим, та головою СМДА Олексієм Чалим підписали Договір про прийняття Республіки Крим до складу Росії. 21 березня Рада Федерації Росії прийняла закон про ратифікацію Договору від 18 березня та закон про утворення нових суб'єктів федерації – Республіки Крим та міста федерального значення Севастополь, закріпивши анексію цих регіонів Росією.

Проросійські виступи на сході та півдні України

Починаючи з 1 березня 2014 року, відбулася низка акцій проведених за участі російських спецслужб у східних, центральних і південних регіонах України у березні-квітні 2014 року, учасники яких виступали здебільшого за

відокремлення півдня і сходу України та приєднання цих регіонів до Російської Федерації, проведення референдуму щодо федерального устрою України, надання російській мові статусу другої державної та проти нової української влади. На противагу цим акціям, у східних та південних регіонах проукраїнські сили проводять акції на підтримку територіальної цілісності України та її державного устрою.

Окупація Криму Російською Федерацією та прояви українофобії проросійських мітингувальників на півдні та сході України, викликали велике обурення населення в країні, яке за декілька днів переросло в масові акції протесту.

Виступи в Харькові

У ході демонстрацій проросійські активісти здійснювали спроби заволодіти та захопили Харківську ОДА. Між учасниками проросійських та проукраїнських акцій виникали сутички: найбільші з них відбулися у Харькові.

Протистояння в Одесі

2 травня 2014 року відбулися сутички, які переросли у масові заворушення в місті Одеса. Бійка була почата між проукраїнсько налаштованими громадянами, ультрас футбольних клубів «Чорноморець» та «Металіст» з одного боку й проросійськими сепаратистськи налаштованими активістами з іншого боку. Протистояння почалися у центрі міста на вулицях Грецькій, Дерибасівській, Грецькій площі, а згодом перейшли у гоніння проросійських активістів по більшій частині центра міста на їх місце дислокації, Куликове поле. Саме там, на Куликовому полі, було найбільше жертв, зокрема, через займання штабу сепаратистів у Будинку профспілок.

Унаслідок протистоянь загинуло 48 осіб, 247 було поранено, 6 з них загинуло від вогнепальних поранень, інші під час пожежі у будинку профспілок..

Однак лише в Донецьку та Луганську ці «протистояння», за фінансової, організаційної та пропагандистської підтримки РФ, переросло у збройний виступ терористів із захопленням і утриманням адміністративних будівель, інфраструктурних об'єктів та місцевих силових управлінь.

Активні захоплення будівель почалися 6 квітня. Представники правоохоронних та державних органів у Донецьку та Луганську виявилися не тільки не готовими до відбиття і нейтралізації загрози, але часто-густо самі прикладалися до падіння української влади в цих регіонах. Зрештою, виступи «стурбованого мирного населення» закінчилися усуненням української юрисдикції у двох обласних центрах на південному сході України.

7 квітня натовп у Донецьку настільки розпалився, що проголосив Донецьку народну республіку - ДНР, і прийняв т.зв. «Декларацію про

суверенітет ДНР», одночасно звернувшись до президента сусідньої Росії з проханням ввести війська на Донбас.

Згодом це повторив Луганськ - 28 квітня у такий самий спосіб була «створена» ЛНР. За добу до подій у Донецьку «на арені цирку» з'явилася т.зв. «Армія Південного Сходу», яка власне і стала «головною рушійною силою» падіння української влади на Донбасі.

Усе відбувалося за одним і тим самим сценарієм. Мітинг, розігрітий гаслами та горілкою натовп, барикади і групи перевірених професіоналів, які штурмують будівлі. Дуже швидко ці професіонали перетворилися на озброєних бойовиків, а потім стали масово роздавати зброю населенню, даючи можливість вступити в «ополчення» навіть кримінальним елементам.

У захоплених будівлях СБУ та МВС бойовики знайшли значні запаси зброї та боєприпасів. Уже до вечора кількість «стволів» зросла в десятки разів. Дуже швидко на території Донбасу запанували хаос і анархія. Озброєні швидко змели корумповану і прогнилу владу на місцях, дестабілізуючи ситуацію до потрібного їм рівня. Лише в окремих населених пунктах за великим винятком вони наткнулися на опір, як наприклад, при штурмі Горлівського управління міліції. 8 квітня розпочалася антитерористична операція в Харкові. Сили підрозділу спецпризначення МВС України «Омега», за підтримки спецназу СБУ «Альфа» перекрили центр Харкова, міське метро і звільнили будівлю облдержадміністрації, захопленої терористами. На кінець дня українська влада була повністю відновлена в місті. Під час звільнення будівлі ОДА спецназ не застосовував зброї, однак діяв швидко і ефективно за допомогою спецзасобів.

Остаточна ситуація в Харкові стабілізувалася до кінця квітня.

14 квітня українська влада офіційно оголосила про початок АТО на Донбасі. З 2 по 5 травня навколо Слов'янська і в районі Краматорська, прилеглих територій розгорілися перші великі запеклі бої. Під час цих трьох днів активних зіткнень сталося кілька подій, які чітко засвідчили - на Донбасі почалася повномасштабна військова операція...

Війна триває ... Звільнити українську територію від окупанта без збройної відсічі неможливо. Тож боєздатне військо і внутрішня консолідація суспільства на основі спільних цінностей та поваги до власної держави забезпечать захист і відновлення територіальної цілісності країни.

Розпочавши збройну агресію проти України, Росія порушила усі норми та принципи міжнародного права, двосторонні та багатосторонні угоди. Такі дії є важким злочином проти міжнародного миру, який тягне за собою міжнародно-правову відповідальність Російської Федерації як держави та міжнародну кримінальну відповідальність її вищого керівництва.

Оборона Донецького аеропорту: 242 дні героїзму і незламності духу

*Вони постали каменем,
мов неприступна скеля,
на них залізом плавленим
валились сотні тонн,
та їх кістки не тріснули —
не витримала стеля,
та дух їх не зламався —
не витримав бетон!*

Бої за Донецький аеропорт – одні з найзапекліших у війні на сході України – тривали з травня 2014-го до 24 січня 2015 року. 242 дні українські військові протистояли навалі російсько-окупаційних військ, затаято відстоюючи рідну землю. Звитяжна оборона летовища стала символом незламності та бойового

духу нашого війська, а захисники терміналів отримали почесне ймення «кіборги».

Якби не було українських військових в аеропорті, все могло б не закінчитися для України втратою значних територій: ДАП сковував сили супротивника.

Звідки ж взялася та назва "кіборги"?

Старт цьому йменню дала історія, нібито розказана одним із біженців з Донецька (за іншою версією – одним з полонених бойовиків). Авторство історії перевірити важко, як і те, наскільки вона правдива. Звучала вона приблизно ось так (мовою оригіналу):

«Прибился к нам на работу беженец с Донецка. Мои пацаны прилепили ему погребуху "сепаратист" - хотя он зубами и скрипит, так как хоть от новой Киевской власти он (кстати, как и мы) не в восторге, но "путинпамаги" он в Донецке тоже не кричал. Один из его бывших сотрудников напился стекломоя и пошел воевать за ДНР. Звонит наш беженец сегодня узнать, как дела, этому кренделю. Через минуту разговора зовет всех и включает громкую связь. Далее вещает боец "Новососсии": говорит, я, блин, не знаю кто защищает Донецкий аэропорт, но мы их три месяца выбить не можем. Пробовали штурмовать - нам таких вломили - мы отошли. Начали накрывать "Градами" - они ныряют в подземные коллектора канализации. После обстрела мы наступать, они выныривают и опять нам дают ... Решили коллектора залить стоками канализации. Зафигачили "Градами" – они под землю, мы заливаем коллектора. И, типа, захватываем территорию аэропорта. Они по коллекторам перебрались аж до Авдеевки, поднялись наверх, вернулись по верху в аэропорт и опять нам навалили и нас выгнали. При этом захватили наше оружие, нашу технику и взяли у нас несколько десятков пленных, которых загнали в нами же затопленный г... коллектор и закрыли на замок. Далее у них начались проблемы с хавчиком (так как Порошенко шоколадных конфеток им не прислал). Они ночью делают вылазку в Донецк, берут в плен ещё пару десятков наших, гонят в аэропорт и оттуда выменивают их (а заодно и тех наших кто в коллекторе г... нюхал) на три тонны хавчика (преимущественно тушёнка). Я, говорит, не знаю, кто там сидит, но это не люди - это киборги!!! Свидетелей разговора человек тридцать».

Ця історія пішла гуляти соцмережами, результатом чого і стало прізвисько, яке міцно приклеїлося до захисників ДАП.

Легендарна оборона Донецького аеропорту українськими військовослужбовцями, що тривала 242 дні і безперечно, стала славетною сторінкою української військової історії. Адже оборона ДАПу тривала лише на тиждень менше, ніж героїчна оборона Севастополя від нацистських загарбників під час Другої світової війни, і значно довше за оборону Брестської фортеці. Оборонці Донецького аеропорту віднині й навіки стали символом незламності духу захисників України.

Розпочалося збройне протистояння між українськими силовиками та проросійськими терористичними збройними угрупованнями з вересня 2014 за встановлення контролю над летовищем Донецького міжнародного аеропорту, яке має стратегічне значення. Після зруйнування старого і нового терміналів аеропорту, оборона яких тривала 242 дні, українська армія та добровольці утримували оборону інших будівель летовища, а також контролювали навколишні села.

В обороні аеропорту в різний час були задіяні десантні бригади України і добровольці з «Правого сектора». Село Піски обороняли підрозділи батальйону МВС «Дніпро-1», артилеристи і танкісти 93-ї бригади. У жовтні того ж року на посилення в Піски і аеропорт перекинуті підрозділи 95-й, 79-ї аеромобільної

бригади, добровольчого батальйону «ОУН».

Фінальна хвиля протистояння в аеропорту почалася після Різдва: масовані артилерійські удари, танкова атака бойовиків тощо. 13 січня звалилася диспетчерська вишка, в результаті масованих обстрілів нагадувала вже величезну бетонну губку. Того ж дня бойовики висунули «кіборгам» ультиматум – або залишити аеропорт, або загинути. Військові вибрали бій, і з того моменту зіткнення в аеропорту вже не вщухали.

За 242 дні оборони Донецького аеропорту Україна втратила п'ятдесят одного захисника-«кіборга», які відстоювали цей плацдарм до останньої краплі крові. Наша незалежність дається нам дуже дорого...

За даними українського незалежного проекту «Книга пам'яті полеглих за Україну», які були оприлюднені в січні 2018 року, підтверджені дані щодо втрат українських військових за період 242 днів оборони Донецького аеропорту становлять 100 осіб загиблими.

Слава українським Кіборгам!

**Кіборги вистояли,
не вистояв бетон**

Символічно, що наймолодшим і найстаршим «кіборгами» були саме вихідці з Сумської області. Доброволець, Герой України Сергій Табала «Сєвер» загинув, коли йому було лише 18 років. А найстарший – Олександр

Салов «Тінь», який нині живе у Шостці, став на захист Донецького летовища у 69 років.

ОЛЕКСАНДР САЛОВ

Олександр Салову вже 74 роки. «Тінь» – такий у чоловіка позивний – завжди перебував у перших рядах і ніколи не ховався за спинами молодших. Після Майдану Олександр пішов у свій військкомат в Сумській області. Просився на фронт, але йому відмовили через вік. Тому поїхав до Києва у «Правий сектор». В столиці сказали, що потрібно почекати. Лише в червні отримав можливість потрапити у тренувальний центр «Десна». Звідти їх перекинули на базу правосекторівців у Великій Михайлівці. Та йому дуже хотілося на фронт. І на початку вересня пощастило – потрапив у селище Піски. Однак як боєць резервної роти, яка дислокувалася ближче до тилу.

11 вересня 2014 року з Донецького аеропорту приїхав командир штурмової роти і сказав, що потрібні добровольці. «Тінь» вийшов першим. Бійці ЗСУ завозили в аеропорт боєприпаси, з ними добровольці й поїхали. Тоді розповідали, що не бажано сідати в бронемашину, бо коли у неї влучає снаряд, всі згорають заживо. А з вантажного автомобіля можна вистрибнути. Тому більшість бійців не хотіли залазити в БТР. Олександр знову пішов першим. Поряд їхав Сергій Табала («Север»). Вони – земляки, а тому мали що згадати і про що поговорити. Тим більше, що Сергій уже побував у ДАП. Вночі під обстрілами розвантажили привезене. А наступного дня кількох новеньких перевели у двоповерхову будівлю, яка колись слугувала логістичним центром. Там «Тінь» побачив справжню війну. Лупили танки, особливо докучали снайпери, московити наступали. Був такий момент, коли вони пішли в атаку

відкрито, не ховаючись. Добровольці тоді добряче їх посікли. Олександр зі своїми побратимами тримався з останніх сил. Але термінал не здали. Хоча, відверто кажучи, було таке відчуття, що вже кінець. Добре, що на підмогу прийшла група бійців. І чомусь саме тоді, коли підійшло підкріплення, Олександр згадав, що, за порадою побратимів, перед відправкою в аеропорт залишив свої документи на базі. Бо в разі полону на бійців ДУК «Правий сектор» чекала люта смерть. Та цього разу минулося. Тоді обороною летовища командував «Редут». Після бою по всьому сектору їхньої оборони валялися трупи московських найманців. Їх ніхто не забирав. Ще вночі, коли було холодно, сморід можна було терпіти, але вдень пекло немилосердно, тіла розкладалися, і з цим потрібно було щось робити. «Редут» дав команду, аби хоч тих, хто найближче, перетягнути в одне місце і чимось прикрити. Це було небезпечно і ризиковано, адже ворог чатував і в будь-який момент можна було схопити кулю. Але й терпіти такий сморід було нестерпно. Вночі хлопці пробиралися до вбитих, прив'язували їх за ноги, тягнули на свою позицію і скидали в одну купу. Через деякий час «Тінь» перебував біля цього місця на другому поверсі. Займався своїми справами, коли почув розмови на вулиці. Він виглянув і обімілів – там стояв російський танк і було кілька російських найманців. Що робити, як діяти? Автоматом тут не зарадиш. Вийшов у коридор, знайшов кімнату, де стояли боєприпаси. Серед них були протитанкові гранати. Але, на щастя, зустрів бійців ЗСУ. «Тихо, тихо, заспокойся» – шепочучи, попередили вони. Як виявилось, наше командування домовилося, що окупанти приїдуть і заберуть тіла своїх убитих. Цей і ще один російський танк наші бійці пізніше знищили в бою. Розстріляли й екіпаж, який приїжджав забирати тіла вбитих терористів.

У боях за Донецьке летовище загинуло чимало і наших хлопців. Під час однієї з атак, коли все в аеропорту палало, неподалік бойової позиції Олександра стояла наша бронемашина. «Тінь» вів стрільбу і ховався від ворожих куль за стіну. Проте краєм ока бачив, як наші бійці завантажують боєприпаси. Закінчивши роботу, вони рушили вперед. Олександр уже забув про них, адже тривав бій і бійці пішли виручати «Редута», якого притиснули ворожі танки. У цей момент пролунав вибух і наша бронемашина загорілася. Стріляли з третього поверху аеропорту. Приміщення терміналу було настільки великим, що туди час від часу проникали ворожі групи. Одна з таких і ліквідувала нашу бронемашину. Розпізнати їх було важко, бо вони добре маскувалися під наших. Якось у коридорі. Олександр побачив двох військових. Вони теж його запримітили і запитали, що він тут робить? Чоловік відповів, що спостерігає. «Чого ти такий напружений? – знову запитали вони. – Не бійся». А «Тінь» і справді напружився, спрямував на них автомат і чекав, що буде далі. Він не знав, хто ці хлопці, звідки з'явилися. Але ж у них були жовті пов'язки на руках, як у наших. Так можна було розрізняти, де свої, а де чужі. Правда, ці мали троянди, запхані у петлиці військової форми. Вони відійшли від Олександра, ще кілька хвилин постояли, про щось порадилися і пішли в глибину коридору. «Тінь» досі сумнівається, що це могли бути окупанти. А потім Олександра поранило. Зранку він перебував на посту. А через коридор була кімната, яка слугувала за госпіталь. Якоїсь миті

«Тінь» побачив, як з-за рогу виїхав танк, проїхав біля терміналу та розвернув дуло в їхній бік. Лише встиг крикнути хлопцям: «Танк! Зараз він стрілятиме!» І в цей момент пролунав вибух. Все тривало кілька секунд. Вибуховою хвилею старого кинуло на колону. Відчув також поранення в ногу. Коли очунявся, всюди була страшенна пилюка. Почав кричати: «Діду, ти живий»? Відповів, що все гаразд, хоча поранення отримав достатньо серйозне. Це було 2 жовтня 2014 року, о восьмій годині ранку. Поряд перебував Іван Кобра, який наклав джгут і перетягнув Олександра в безпечне місце. А згодом разом із «Ковпаком» та «Каспером» понесли старого в госпіталь. Однак цієї кімнати вже не було. Постріл танка все зруйнував. Командир підрозділу «Опер» зателефонував комусь, щоб забрати пораненого. А ворожий танк тим часом об'їхав позицію з іншого боку і почав прицільно бити звідти. До нього було метрів 700. Тобто, чимось ручним його не проб'єш. Сподівання було лише на нашу «арту», але вона, на жаль, мовчала. Вийти з укриття не було змоги, а час ішов. «Тінь» лежав у підвалі, йому двічі кололи знеболювальне, змінювали пов'язки. Та це нічого кардинально не міняло. Джгут вже надто довго перетискав ногу, кінцівка німіла. Та машина для евакуації ніяк не могла прорватися до них. Проте «Опер» продовжував шукати вихід. Нарешті під'їхала бронемашина. Олександра разом із «Ковпаком», якого теж поранили, відвезли в селище Піски. Там їх перевантажили у кузов легковика, накрили брезентом і далі прорвалися у місто Покровськ.

Потім була тривала реабілітація. Рана боліла, постійно нагадувала про себе, а «Тінь» все частіше згадував побратимів, хвилювався за них. І як тільки затягнулися рубці, вже ніщо не могло його спинити. Та командування вирішило, що він наразі потрібніший на блокаді Криму. Адже перекрити шляхи постачання окупантів теж важливо. Як і створити їм додаткові проблеми. Скажімо, блокада в поєднанні з санкціями змусила державу-окупанта здійснити масштабні незаплановані додаткові витрати на екстрене придбання поромів, будівництво нових причалів. Російська Федерація змушена була спішно побудувати в 2016 підводний енергоміст і підводний газопровід через Керченську протоку.

Але взимку Олександр, як завжди, перебував удома. Його немолоде тіло, хоча і було витривалим, проте боялося морозів. Зате влітку... Уявіть, спека, позначка термометра піднялася вище 40 градусів. А «Тінь» одягає бронежилет, взуває берці і починає бігати. Молоді бійці, які ховаються в затінку, не вірять своїм очам. Перепитують про вік Олександра, бо скільки сил може бути в людині? А він не зважає і переконаний, що саме спорт допомагає йому.

Олександр і сьогодні бігає. Хоча робить це не так часто. Просто прислухається до свого тіла і намагається його не перевантажувати. Біля його дому є школа, там – стадіон. Чоловік постійно займається. Бігає по двадцять кругів, після цього – підтягування. А загалом сеанс спортивного загартовування триває більше години.

Олександр Салов – самоучка, любитель. Ніколи професійно не працював над собою. Просто розумів, що це потрібно. Він не має якоїсь особливої життєвої таємниці, панацеї. Працював звичайним робітником, згодом –

інженером. І головне його правило у житті – берегти себе. Не заради себе – для майбутньої боротьби. Ось такий він, кіборг «Тінь»!

СЕРГІЙ ТАБАЛА

Вісімнадцятирічним юнаком пішов у вічність палкий патріот України сумчанин Сергій Табала. Підлітком він полюбив рідну землю, змужнів на революційному Майдані, став відважним воїном в охопленому війною Донбасі, а помер Героєм, наймолодшим захисником Донецького аеропорту, легендарним «кіборгом»...

Його війна розпочалась у Києві

Життя Сергія Табали є символом молодого українського покоління, яке народилося в незалежній країні, не носило на собі тавра «молодшого брата» і знало правдиву історію Батьківщини. Тому слова, які колись він промовив: «Якщо не ми, то хто? Якщо не зараз, то коли? Я готовий загинути за мою Україну і жалкую лише про те, що можу зробити це тільки один раз», звучать як гасло найвищого вияву мужності, героїзму й жертвності юних патріотів, які душе швидко подорослішали, пройшовши через горнило революції і війни.

Сергій народився і виріс на Сумщині, спочатку з батьками жив у Лебедині, а згодом у Сумах. Змалку цікавився історією рідного краю, родини, пишався, що пращури були хоробрими воїнами – козаками. І позивний «Север» він, мабуть, обрав через назву гордого войовничого древньоруського племені сіверян, яке проживало колись на теренах нинішньої Сумщини.

Нелегким було дитинство Сергія. Його батько загинув молодим, а мама вимушено поїхала на заробітки за кордон. Виховувала малого бабуся Людмила Анатоліївна: привчала до порядності, чесності й справедливості. І характер у хлопця був, як у предків-козаків – запальний і твердий, тому ровесники визнавали його за лідера. Узагалі хлопець умів дивувати. Всі думали, що він стане істориком чи географом, а пішов навчатися до Сумського

хіміко-технологічного центру ПТО на кухара-кондитера. І швидко навчився готувати смачні страви: котлети, голубці, завиваники і навіть фаршировану щуку.

У шістнадцять літ Сергій, несподівано для друзів, повністю перейшов на українську, досконало її опанував і відтоді тільки нею спілкувався. «Я і мої діти розмовлятимуть тільки рідною мовою» записав він у щоденнику, який вів зі шкільних років.

З початком Революції гідності хлопець одним із перших прийшов на Майдан. 29 листопада 2013-го Сергій вступив до громадського руху «Правий сектор», а згодом став командиром одного із загонів. У січні 2014-го брав участь у зіткненнях із «Беркутом» на вулиці Грушевського, 18 лютого – у зіткненнях із міліцією на Інститутській, а в ніч з 18 на 19 лютого його загін захищав барикади на Хрещатику.

– Його ніби охороняла якась вища сила, – говорить друг Сергія Кирило. – Усі травми й поранення якимось дивом його обходили. У багатьох на Майдані були осколкові поранення, контузії, переломи. А Сергій завжди на передовій, але цілий і неушкоджений. Ми познайомилися в Києві, разом були в Будинку профспілок і багато що пережили. Сергій говорив, що вийшов на Майдан тому, що «Беркут» побив мирних людей. До цього був студентом. Дивував нас ідеальною українською мовою. «У своїй країні хочу говорити лише рідною мовою. Це правильно, так має бути», – пояснював він. У нього було два татуювання. На лівій руці – «Слава Україні!», на правій – «Героям слава!» А ще хлопці жартома називали його викладачем, бо на Майдані він читав нам... лекції. Повернемося після чергового бою, поранені, стомлені, сядемо на каремати і просимо Сергія: «А почитай-но нам лекцію». І цей 18-річний хлопчик розповідав про фізику, генетику, точні науки. Обожджували ці лекції.

«Сподіваюся, що врятуємо нашу націю...»

– До нього на Майдані всі тягнулися, хотіли познайомитися, – згадує знайома Сергія Марія. – Він ніби випромінював світло. А ще вражала його сміливість. Відправляючись як на барикади, так і в АТО, Сергійко, здавалося, зовсім не боявся. А якось сказав: «Для мене честь – померти за Україну. Шкода, що за нашу країну я можу померти тільки один раз».

– Як сказав один із друзів «Сєвера», складалося враження, що йому не 18 років, а всі тридцять, а то й сорок, – ділиться подруга Табали Богдана Онопчук. – Теж познайомилася з ним на Майдані, коли розносила хлопцям гарячий чай на морозі. А з початком події на сході і я стала волонтером, збирала спорядження для бійців АТО, ми знову зустрілися. Сергій, як й інші чоловіки, прийшов за військовою амуніцією. Готовий був їхати, але його взяли тільки на тренувальну базу. «Не підходите за віком», – пояснили йому. Сергій місця собі не знаходив: «Я так не можу. Мої брати зараз там гинуть, а я сиджу, склавши руки?!» Зрештою сам взяв і поїхав...

Бабуся Сергія Людмила Шепотько ніби передчувала біду, з боєм згадує:

– Не хотіла відпускати на Майдан. Та він і слухати не хотів. Завжди все вирішував сам. Згодом повернувся, а наступного дня сказав: «У Сумах душно, треба їхати туди, де побратими».

Про той період Сергій у щоденнику згадує так: «Це найкращий момент мого життя — революція, яка дала мені братів, силу та натхнення. Я гордий, що майбутнє в наших руках, сподіваюся, що врятуємо нашу націю. Сам собі вже давно дав слово, що до самої смерті рятуватиму Україну, і нехай покарають мене боги, якщо я відступлю!»

Після Майдану Табала не вагався, що робити далі: на схід, на передову! Після підготовки у тренувальній базі, добровольцем воював у 5-му окремому батальйоні ДУК «Правий сектор». У липні-серпні боронив Міжнародний аеропорт «Донецьк», брав участь у всіх боях, перебуваючи в самому пеклі. 28 серпня, під час чергового штурму наших позицій, був поранений осколками гранати у груди і руки. Але відмовився залишити побратимів. Тільки за наказом командира відбув на лікування, побував у рідному місті. Саме тоді Сергій розповів журналістам програми «Хорообрі серця» на каналі «1+1» подробиці одного бою.

«Ми розуміли, що відступати нікуди, – розповідав «кіборг». – Опинилися в оточенні з трьох боків. Згоріли танки, БТРи... У той день багатьох утратили. Дев'ять «двохсотих» і двадцять «трьохсотих». Але, якщо подумати, це звичайна ситуація для фронту. Та й хто, якщо не ми...»

Бойові побратими кажуть, Сергій так завжди говорив, і завжди рвався на передову. Ледь підлікувався – знову на Схід, до побратимів на оборону аеропорту.

Останній його бій, 6 листопада 2014-го, був особливо жорстоким. За словами командира групи Олександра Вандоляка (позивний «Хміль»), ворожий снаряд 100-мм протитанкової гармати МТ-12 «Рапіра» пробив диспетчерську вежу, з якої вів вогонь Сергій з товаришами. Усі троє загинули.

Сергій не дожив до 19-річчя рівно 40 днів. Його власний день народження збігся із сороковинами. Коли пошматоване ворожим снарядом тіло Сергія везли на батьківщину, йому на кожному блокпосту бійці салютували зброєю. А в Сумах Героя в останню путь прийшли провести тисячі містян. Бойові побратими на руках несли труну від площі Незалежності до Алеї слави Центрального міського цвинтаря.

На Алеї слави кладовища, де поховано Героїв сьогодення, зокрема учасників АТО, височіє пам'ятник, на якому золотими літерами викарбовано ім'я молодого сумчанина, а його могила потопає у вінках і квітах.

Утім, життєпис Героя не закінчився – він триває у вдячній пам'яті земляків. Сергій Табала – наймолодший «Почесний громадянин» Сум, одна з вулиць міста має його ім'я, про палкий патріотизм кіборга розповідають Меморіальні дошки на будинку, де він жив, і на школі, в якій учився.

А в родині Сергія як найцінніший скарб свято бережуть його нагороди – орден «Золота Зірка» Героя України, орден «Народний Герой України» і нагрудний знак «За оборону Донецького аеропорту» – всі посмертно.

Кіборги із Сумщини. Історія трьох

СЕРГІЙ АБРЮТІН

Борець 93-ї окремої механізованої бригади ЗСУ. Загинув під час бою з російськими збройними формуваннями в районі Донецького аеропорту.

Здавалося, самою долею Сергію Абрютіну було визначено бути воїном і захисником...

У зоні АТО бійців, які захищали Донецький аеропорт, прозвали «кіборгами». Однак, навіть кіборги – це живі люди, яких може вразити куля.

У довоєнному, житті Сергій Абрютін чотири роки працював у сумській міліції, у патрульно-постовій службі. Він жив цією роботою, вона йому подобалася. За відмінну службу був нагороджений іменним годинником. Однак корумпованість структури МВС зіграла з рядовим міліціонером злий жарт. Одного разу Сергій разом із співробітником затримали на вулиці хулігана. Він був на підпитку і чіплявся до перехожих. При затриманні довелося застосувати силу – бо до відділення хуліган їхати не хотів. Але вже після затримання

виявилося, що він родич важливого міліцейського чина. У європейській країні це б нічого не означало, але в Україні на Сергія і його колегу почали тиснути. Врешті у 2009р. йому довелося звільнитися. Потім хлопець працював охоронцем у Сумах, їздив на заробітки у Москву, а коли повернувся додому, влаштувався вантажником. Працював, аби заробити і прогодувати сім'ю, але така робота йому не подобалася.

Сергій був високого зросту. Підтягнутий, дуже добре і влучно стріляв – фактично був снайпером. Постійно загартовував себе: кожного ранку обов'язково робив пробіжку на стадіоні «Авангард» та вправи на турніку. Тому коли у квітні 2014року для захисту обласного центру був створений батальйон патрульної міліції особливого призначення «Суми», він свідомо пішов туди на службу, немовби повернувшись до рідної стихії. Там його зарахували снайпером до першої штурмової роти.

Народився Сергій Абрютін у селі Ходино Глухівського району, батько був трактористом. Мати кухарем у колгоспі. Після місцевої школи спочатку пішов шляхом батька – у Глухові вивчився на тракториста. Потім відслужив строкову службу в армії зв'язківцем. Наприкінці строку служби частину розформували, і, можливо, тому Сергій не залишився у армії. Деякий час пропрацював у Глухівському лісгоспі, але,напевне душа Сергія бажала іншого. Тому в 2005 році він пішов на службу в міліцію.

Дружина Сергія Марина пригадує, що він завжди був душею будь-якої компанії, прагнув у всьому бути першим і дуже тепло ставився до сина, якому зараз виповнилося шість років. «Він дуже його оберігав, навіть чути не міг, коли по телевізору говорили про якісь нещасні випадки із маленькими дітьми», - говорить вона. Дуже любив гумор, завжди жартував і сміявся, але по-доброму. Друга спроба повернутися до МВС Сергію теж не вдалася – у батальйоні виник скандал із тодішнім командиром загону, про який багато писали у сумських ЗМІ, тому довелося звільнитися. Але Сергій Абрютін не став відсиджуватись удома – пішов у військомат і через декілька днів отримав повістку на мобілізацію до армії.

Спочатку потрапив до 17-ї танкової бригади у взвод вогневої підтримки, став другим номером розрахунку автоматичного гранатомета АГС-17. Потім взвод повним складом був переданий до 93-ї механізованої бригади. У жовтні 2014 року підрозділ направили на фронт. Бійці роти прикривали Донецький аеропорт – захищали, як самі термінали, так і село Піски, яке поряд з ним. Переважно Сергій ніс службу на блокпосту перед селом, але іноді змінював побратимів і у самому терміналі. Виконуючи прохання дружини, постійно носив бронежилет . У районі блокпоста та терміналу протягом осені 2014 року постійно велися обстріли, які змінювалися запеклими боями, тому Сергій завжди був на передньому краї. У грудні хлопців повинні були змінити, але ротація так і не відбулася. Під час перемиря в грудні 2014 року Сергій планував з'їздити додому хоча б у короткотермінову відпустку на Новий рік. Однак 29 грудня розпочався нічний штурм блокпоста, в якому тоді знаходився Сергій. Він

встиг надіти каску, але на цей раз не надягнув бронежилет. Кулеметна черга прошила йому спину...

Поховали Сергія на Алеї почесних громадян Центрального кладовища міста Суми. У рідному селі Хотино на його честь відкрито меморіальну дошку.

Указом Президента України нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо)

ІВАН ЄВДОКИМЕНКО

Солдат, розвідник 81-ї окремої аеромобільної бригади (окрема розвідувальна рота). Загинув під час бою з російськими збройними формуваннями в районі Донецького аеропорту. Упізнаний за експертизою ДНК.

Іван народився 23 липня 1992 року у місті Шостка. Пригадуючи, мати Валентина Михайлівна розповідала, що хлопець з раннього дитинства почав складати вірші – ще коли відвідував дитячий садок «Іскорка». Починалося його життя так, як у багатьох дітей – навчався в школі № 5 Шостки, учився грати на кларнеті, займався в гуртках. Вступив до клубу «Патріот». Потім закінчив Шосткінський коледж, пішов працювати електриком на завод «Червоний жовтень», що у місті Фастів на Київщині. Потім повернувся до рідного міста, влаштувався робітником на шосткінський хлібзавод, вступив на заочне відділення до СНАУ. Тобто жив хлопець звичайним мирним життям, прагнув

самостійно здобути достойну професію та знайти своє місце в житті. Іван мав такі непересічні якості, як патріотизм та загострене почуття справедливості. Тому Іван брав активну участь у суспільно-політичному житті міста, працював у виборчій комісії, долучався до волонтерського руху, вступив у громадське об'єднання «Правий сектор». Згодом батьки знайшли серед його записників щоденник з роздумами про те, що треба їхати на Майдан. Хлопець писав про це рішуче, як про обов'язок, яким не можна знехтувати. «Взагалі серед його записів багато віршів, – свідчить Валентина Михайлівна, – переважно про кохання. Шосткінська міська рада хоче видати збірку. А хлопець він завжди був до всіх ввічливий, уважний. Ніколи не сварився – інтелігентна, дружня людина, здавалося, що війна не для нього».

Але війна почалася, і Іван Євдокименко вирішив, що мусить захищати Україну. Він був хворий на сколіоз, міг би легко уникнути навіть мобілізації, та пішов добровольцем. «Він так вирішив, і ніхто не міг його зупинити!» – каже мати.

...За попередніми даними, зник без вісти 19 січня 2015 року під час бою з російськими збройними формуваннями в районі Донецького аеропорту. Упізнаний за експертизою ДНК...

Іванові судилося захищати Донецький аеропорт. Від бойових товаришів батьки дізналися про деякі обставини загибелі сина. Розвідники виконували бойове завдання та виявилось, що карту місцевості мають застарілу, тому натрапили на «сепарів». Іван був кулеметником, у нього залишалося півтора рожка набїв. Він залишився прикривати відхід товаришів. Бійці розповідали що перед тим, як загинути, Іван встиг «покрити» десять вогневих точок.

Батькам передали щоденник, куди Іван записував усілякі військові тонкощі і хитрощі та свої роздуми. У тому записнику був вірш, вирогідно ним написаний:

По моїй землі

Ходять копитами кляті москалі

Криють нас «Градами» і горілку пють

Проводжають Україну у останню путь

Ми не боїмося клятої орди

В нас наготові зброя і ножі...

Це теж вірш про любов... Свої вірші присвятив синові і батько, Микола Константинович:

Як стояли діди. Так і ми

Ні на крок не відступим!

Доки є ще набої, я буду

Стоять до кінця!

І стояв...

Коротке життя солдата закінчилося гідно, бо він урятував побратимів...

Поховали Івана Євдокименка у Шостці на Алеї Слави.

Указом Президента України нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо)

МИКОЛА НІКОЛАЄНКО

Молодший сержант, командир відділення 93-ї окремої механізованої бригади ЗСУ. Загинув під час бою з російськими збройними формуваннями в районі Донецького аеропорту.

Микола Ніколаєнко був єдиною дитиною у сім'ї. «Він завжди прагнув бути лідером. Але поважав думку інших. Прагнув завжди досягти свого, але не будь якою ціною. Часто ставився до себе з іронією», – згадує його батько Михайло. Заповітною мрією Миколи Ніколаєнка було стати адвокатом – у нього був хист до юридичної справи. Однак доля змусила його стати «кіборгом» Донецького аеропорту...

Хоча, якщо трохи абстрагуватися, то адвокат і солдат – це передусім захисники людей. Ідеалом адвоката для Миколи Ніколаєнка був Генріх Падва – відомий російський адвокат, який був захисником Михайла Ходорковського. В адвокатській практиці Падви – чимало успішних і резонансних справ, тож Микола хотів бути саме таким. Слова і мрії він не відділяв від справи, тож у 2010 році спробував вступити до юридичного коледжу, однак бюджетних місць не вистачило, а коштів оплати навчання він не мав. Загалом Микола був гуманітарієм, крім права, йому подобалися історія та географія. Щоб дарма не гаяти часу, пішов навчатися на зварювальника. Але від мрії своєї не відмовився і

врешті у 2011 році вступив на юридичний факультет СумДУ. Бюджетних місць знову не вистачило, тож вирішив навчатися за заочною формою і одночасно працювати, щоб заробляти кошти.

У 2012 році Миколу мобілізували до армії. Через рік він повернувся і продовжив навчання. Хлопець мріяв навчатися в Харківській юридичній академії ім. Ярослава Мудрого і планував перейти туди у 2014 році, однак плани порушила війна...

Спочатку Микола потрапив до 17-ї танкової бригади у роту вогневої підтримки, став старшим сержантом, гранатометником АГС-17. Потім рота у повному складі була передана до 93-ї механізованої бригади. У жовтні 2014 році підрозділ направили на фронт. Уже в зоні АТО отримав позивний «Нік». У частині познайомився з земляком Сергієм Абрютіним.

Бійці роти прикривали Донецький аеропорт – захищали як самі термінали так і село Піски, яке знаходилося поряд з ним. Якийсь час Микола знаходився саме саме у Пісках.

Камера оператора Сумської ОДТРК у жовтні зафіксувала його біля колишнього Будинку культури села, пошкодженого артилерією бойовиків, – невеличкого зросту, більше схожого на підлітка, ніж на грізного воїна. Хлопці якраз роздивлялись дитячі малюнки, які отримали через сумських волонтерів. «Дякую дітям за добрі слова. Ми завжди будемо їх захищати. Слава Україні!» – сказав Микола.

У новому терміналі підрозділ Миколи тримав оборону із 15 жовтня. Групи бійців через певний період змінювали одна одну, тож Микола декілька разів потрапляв на новий та старий термінали аеропорту. Там велися важкі бої, а гранатометник завжди виконував найнебезпечнішу роботу, адже, щоб стріляти із АГСу із закритих приміщень, треба завжди витягувати його на першу лінію вогню – звісно, під шквальним вогнем противника. «Я просив його берегти себе, не висовуватися, прикриватися бронею. А він мені відповідав з іронією – так, я буду йти за танком слід у слід», – згадує батько. Восстання група молодшого сержанта Ніколаєнка потрапила до нового терміналу напередодні нового 2015 року, ще під час перемир'я. Потім відновилися важкі бої за аеропорт, і подальша ротація стала неможливою. Становище бійців у терміналі з кожним днем погіршувалося, і 15 січня в результаті бою «кіборг» із Сум загинув від вибуху, під час артилерійського обстрілу терміналу.

У розбитому телефоні Миколи залишилося багато знімків розтрошеного нового терміналу та краєвидів навколишньої місцевості, знівченої війною. Однак жодного власного знімку, чи, як зараз модно казати, селфі, там не знайшли – наш герой був дуже скромним...

Указом Президента України нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо)

Час героїв... В Україні знову настав час героїв. На жаль, вони, герої, іноді гинуть. Героїчно гинуть. На війні немає іншої смерті – тільки героїчна. А ми повинні про них пам'ятати. Ми просто зобов'язані пам'ятати про кожного!

Герої не вмирають...

Вічна слава

полеглим землякам!

Незалежність, здобута кров'ю

Понад сімдесят років тому завершилося повне визволення України від фашистських загарбників. Мільйони загиблих, пропалих без вісти, полонених, тих, хто залишилися інвалідами. Мільйони дітей, які стали сиротами. Чотири Українські фронти визволяли нашу землю від окупантів. У їх складі були й представники народів, які сьогодні входять до складу Російської Федерації. Ніхто з тих, хто воював за визволення України, навіть уявити не міг такий виверт історії. Так сталося, що їх нащадки через 70 років вдерлися на землю братського народу, анексували Автономну Республіку Крим, принесли біль та страждання людям на Донбасі. І за такого перебігу історичних подій наш народ має пройти черговий етап визволення країни. Але вже від нового окупанта. 70 років Україна не знала війни і от тепер нам чи не щодня доводиться хоронити рідних та близьких, знайомих та земляків.

Війна – це не тільки мобілізація, волонтерська робота, біженці, поховання загиблих і лікування поранених. Війна – це також і десятки, сотні, тисячі подвигів, що здійснюються щоденно. Зараз на Сході України обороняють рідну землю справжні патріоти України. Для них є справою честі і гідності виконати поставлені завдання. Вони готові боротися, рішуче захищати Україну, жертвуючи найдорожчим – життям. За кожною історією – справжній герой, на прикладі якого виховуватимуться прийдешні покоління українців. Вони різні за віком, професією, з різних куточків країни. Багато з них, коли ворог прийшов на поріг нашого спільного дому, не чекаючи повістки прийшли до військкомату, залишивши сім'ї, роботу, рідні міста, дехто повернувся з-за кордону, і стали на захист своїх батьків і дітей. Бо майбутнє України для них – понад усе.

Війна – страшне і, здавалося б, таке далеке слово. Та варто було однієї миті, і всі ми, українці, пізнали вповні жахи та неймовірні наслідки – руїни війни, якої ніхто не міг очікувати від... слов'янського братнього народу – росіян. Уже п'ять років Україна в очікуванні перемоги, перемоги над невидимим ворогом, який має можливість з'явитися в будь-яку мить і знищити впритул, посміхаючись та підбадьорюючи в очі.

Скільки наших героїв полягло, захищаючи рідну землю, зросивши землю українську, вже в котре за увесь історичний час існування держави від Київської Русі, кров'ю та слізьми матерів, що чекали загиблих, чекають живих і не вірять в те, що їх кровиночка не повернеться з поля бою живою. Навіть тоді, коли отримують жахливу звістку про загибель, або навіть і тоді, коли прах віддадуть землі. Бо гине у бою юнь, ті, кому будувати майбутнє, ті, хто тільки-но почав самостійне життя, хто ще не відчув смаку свободи, вдосталь не насолодився дитинством... Гинуть у бою воїни, що пройшли пекло війни, захищаючи чужі кордони (Чечня, Афганістан і т. п.), але знайшли смерть у боях за неньку Україну – свою пишну країну, край вишиванок і калини...

Тисячі українських солдатів зазнали тяжких поранень, тисячі згорьованих матерів, батьків, дітей та дружин провели в останню путь сміливих мужів, які власними грудьми захищали, як могли, рідний край. Тисячі солдатів на бойових позиціях готові будь-якої миті кинутися в бій, знаючи, що для них він може бути останнім. Але свято вірять у перемогу, свято вірять у те, що ось-ось буде перемир'я і схаменуться ті, хто особистими руками розсварив два народи, близькі по крові, майже рідні, але які вже ніколи не зможуть бути партнерами, товаришами, щоб підставлять плече у скрутну хвилину, які лишаться назавжди лише сусідами.

З повагою маємо честь говорити про тих, хто став справжнім патріотом, захисником держави у такий надскладний для неї час, коли вона, знесилена політиканством, зрадництвом, заздощами, майже стоячи на колінах, мусить мобілізуватися й відбити ворога в кількадесят разів сильнішого, й не лише озброєнням.

І хай наш воїн частіше голодний, аніж ситий, хай він частіше босий і голий, аніж взутий і одягнений, хай без надважкої зброї, а не озброєний до зубів. Але дух національної свідомості, Божаласка, відчуття власної правоти у виконанні достойної справи для свого ж народу. Важко їм там, воїнам-захисникам, на бойових позиціях відбивати ворога, важко нам тут, в тилу, в очікуванні найгіршого, що може бути, але з вірою в те, що все скоро скінчиться і скінчиться перемогою.

З вірою в перемогу нашого війська, козачого по духу, кожен свідомий українець намагається допомогти хоча б чимось воїнам і на фронті, й тим, хто з тяжкими пораненнями знаходяться в шпиталях України. З цією метою проводяться різноманітні акції, підтримуючи морально, чи фінансово нашого Героя, який зі скромності не завжди визнає свій героїзм, йдучи під кулі, захищаючи своїх побратимів, вважає свої вчинки звичайним обов'язком громадянина України.

Незалежність...Здавалося б, звичайне слово, але скільки за ним історії. Заради неї своє життя віддали тисячі українців, сміливо боролися за її

*здобуття, і сьогодні із козацькою міццю й гордістю
відстоюють її...*

*Горить свіча і пам'яті сльоза
додолу з неї краплями стікає.
Земля ридає, плачуть небеса –
Героїв Україна пам'ятає.*

Вічна пам'ять загиблим Героям!

*Герої не вмирають...
Просто йдуть...
Їх імена лишаються із нами...*

СЦЕНАРІЇ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

*Ти будеш жити,
Україно – країна щастя і добра*

Мета заходу: поглибити знання учнів про нашу державу; формувати національну свідомість підлітків; розвивати світогляд; сприяти формуванню

громадянських якостей: патріотизм, лояльність; виховувати любов і повагу до Батьківщини.

Україна! Наша рідна земля, наша Батьківщина, колиска найкращих у світі пісень, край хвилюючої краси, розкішний вінок з рути і барвінку, чорнобривців і калини.

*Україно! Ти для мене – диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду мамо, горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік!*

*Україно! Мій духмяний дивоцвіт,
Голубінь над чистим золотим колоссям
Через терни йшли до волі стільки літ
І настав той світлий день.*

24 серпня 1991 року Верховна Рада України урочисто прийняла Акт проголошення України незалежною, самостійною, демократичною державою.

*Все, що мріялось нами
Сповнилось, настало!
Ще не вмерла Україна –
Гордо зазвучало!*

25 років для історії – зовсім небагато. Як же довго наш народ ішов до незалежного сьогодення. Ішов через утиски, в'язниці і Сибіри упродовж усієї історії від часів Київської Русі до наших днів. На цьому шляху загинула незліченна кількість кращих синів і дочок України, які відстоювали її Незалежність.

*Ми йшли до тебе незалежність,
Через віки, через роки!
Цей шлях пролили й застелили
Дочок й синів кров і кістки
Не вправі ми забуть події
Тих бурних літ –
Жовтій води, Корсунь, Крути
Їх охопив нації цвіт
Кращі із кращих за свободу
Сміливо стали без вагань
За долю усього народу
В години визвольних змагань
В наших серцях і в нашій крові*

*Дух, що його зродив Тарас
Вічно живе і закликає
До боротьби і праці нас
Хто каже, що ми незалежність
Без каплі крові здобули
Той гнівить Бога, зневажає тих,
Хто за неї полягли.*

Слово «Україна» означає країну, край, де живуть українці, український народ. Ця назва зустрічається ще в киево-руський час. Першу згадку про Україну зафіксовано в Іпатієвському літописі 1187 року. Вона пов'язана з Переяславським князівством. У літописах назва «Україна» вживалася паралельно з термінами «Русь», «Київська Русь», а народ називався «руським», «руси́нами». Назва Україна існувала, аж до часів Петра 1, пізніше таємним розпорядженням царського уряду 1863 року наказувалося називати Україну Малоросією, а народ – малоросами.

Але Україна, пройшовши важкі історичні випробування і лихоліття вистояла. Вистраждавши, виборовши волю та незалежність наша країна нині має свої державні символи:

Герб, Прапор і Гімн, які уособлюють її історію, її сутність, те, що найбільш характерне для неї.

28 червня 1996 року було прийнято Конституцію України, і в статті 20 читаємо: «Державними символами України є Державний прапор України, державний герб України і Державний гімн України...»

Шлях державних символів був дуже довгим, губиться він у сивій давнині.

Герб – розпізнавальний знак держави. Кажуть герб має магічне призначення: поєднувати людину та спільноту до потрібного енергетичного джерела для отримання від нього життєвої енергії.

Малий Державний Герб України – Тризуб, Знак Княжої держави Володимира Великого. Тризуб відомий ще з часів Трипільської культури. Він широко використовувався в державному житті Київської Русі, як знак князівської влади Рюриковичів і зображався на золотих і срібних монетах. Це суто слов'янський знак і символізує, як доводять дослідники, мир і творчу працю, спорідненість поколінь. В основу його побудови покладений принцип тріади. Це може бути відображення таких образів, як батько - мати - дитина; свята трійця: бог - отець, бог - син, бог - дух святий; або ж земля - вода - повітря.

*Наш герб – тризуб
Це воля, слава, сила.
Наш герб – тризуб
Недоля нас косила,
Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,*

Добро і пісню несемо ми людям.

Гімн як урочиста пісня розвинувся з величальних пісень. Що ще з сивої давнини виконувались на честь богів, видатних осіб, героїв.

В Україні різні етнічні групи брали за свої гімни різні вірші. Особливого поширення набула пісня «Ще не вмерла Україна». Її слова написав відомий поет етнограф Павло Чубинський. А музику написав до них Михайло Вербицький. Український гімн утверджує віру в національне визволення й духовне відродження українського народу.

*Слова палкі, мелодія врочиста
Державний гімн ми знаємо усі,
Для кожного села, містечка, міста –
Це клич один з мільйонів голосів
Це клятва, заповідь священна
Хай чують друзі й вороги,
Що Україна вічна, незнищенна,
Від неї ясне світло навкруги*

Центр світової спадщини ЮНЕСКО в 2014 році визнав Гімн України найкращим у світі. До рейтингу увійшли національні гімни 193 країн світу. Гімн України посів перше місце в загальному рейтингу. Під час вибору та оцінки брали до уваги 4 показники, за двома з них український гімн отримав найвищий бал – милозвучність, гармонійне поєднання музичної та текстуальної частин.

Наш гімн сучасний і популярний. Він об'єднує людей. Сотні тисяч українців співали гімн на Майдані, він і зараз лунає по всьому світу. Російський письменник Борис Акунін був вражений прекрасним видовищем у Лондоні, коли тисячі молодих людей водночас співали гімн України, тоді він написав у своєму блозі, що не уявляє собі росіян, які так натхненно співали б гімн своєї країни.

Щороку 23 серпня відзначається День Прапора України.

Прапор – це полотнище певного кольору, чи поєднання кольорів, часто з певним зображенням, прикріплене до держала чи шнура. Це офіційна емблема, символ суверенітету.

У державному прапорі України – прямокутному полотнищі, яке складається з двох рівновеликих смуг синьої та жовтої – кольори означають синє безхмарне небо та жовті пшеничні поля України.

Прапор відомий з античних часів. Древні стяги були у великій шані на Русі ще за часів язичництва, а після впровадження християнства вони освячувалися образом животворного Христа.

Для нашої залитої сонячним світлом країни, жовтий і синій кольори були і є найбільш підхожі. Ці кольори дала народіві природа країни, яку він бачив саме в жовтій, лазуровій гамі: золотистий степ, синє небо, синє море, ріки з жовтим очеретом і рудими скелями.

Отже, символами України є чисте небо – символ миру та пшеничне поле – символ достатку. Сьогодні синьо-жовтий прапор майорить на всіх державних установах України. Він здіймається над усіма посольствами нашої держави, в багатьох країнах світу... Стрімко злітає це полотнище на різних спортивних змаганнях, коли на п'єдистал пошани підіймаються українські спортсмени. Гордо розвівається синьо-жовте знамено, промовляючи всьому світу « Є у світі Україна !»

*Прапор – це наш державний символ,
Він є у кожної держави,
Це для всіх – ознака сили,
Це – для всіх ознака слави
Синьо - жовтий прапор маєм,
Синє небо, жовте жито,
Прапор свій оберігаєм
Прапор свій здіймаєм гордо,
Ми з ним дружні і єдині,
Ми навіки є народом
Українським в Україні.
Небеса блакитні сяють з глибини,
А пшеничні й житні мерехтять лани
Образ цей не зблідне, хоч минуть жнива
Це знамено рідне – злато й синява.
Прапор наш, як літо, в сонці майорить-
По долині жито, по горі – блакить.*

*Під синім небом України
Зазолотилися жита,
У чуйнім серці воєдино
З'єдналася палітра та
Бо це дано нам споконвіку –
Від пращурів нива ясна –
Душею, що не любить крику,
Єднати землю й небеса.*

Кожен народ з повагою ставиться до своїх символів. Це – святині, які слід шанувати і берегти.

*У всіх людей одна святиня,
Куди не глянь, де не спитай
Рідніша їм своя пустиня,
Аніж земний в чужині рай.
Їм красить все їх рідний край.
Нема без кореня рослини,*

А нас, людей без Батьківщини.

Україна... В одному вже тільки цьому слові для нашого вуха і навіть для вуха чужинців бринить ціла музика смутку і жалю... Україна – країна смутку і краси. Україна – країна де найбільше люблять волю і де найменше мають її, країна гарячої любові до народу і чорної йому зради, довгої вікової героїчної боротьби за волю, в результаті якої – велетенське кладовище: високі в степу могили, та прекрасна невідомо коли і ким складена пісня...

Це слова відомого українського письменника Степана Васильченка.

Пророче Шевченкове слово, праця мислителів наших і подвижників наших від Франка і Грушевського до Хвильового і Стуса вселила в наші серця непохитну віру в Україну, велику віру в наш народ!

Видатні митці слова, справжні патріоти своєї матері України залишили нам, нащадкам свої одкровення – зізнання в любові до Вітчизни.

Вслухаємось в їх палке, щире, поетичне слово.

*До тебе, Україно,
Наша бездольная мати*

*Струна моя перша озветься
І буде вона урочисто і тихо лунає
І пісня від від серця поллється.*

Л. Українка

*Ні, хто не любить всіх братів,
Як сонце Боже, всіх зарівно
Той щиро полюбить не вмів
Тебе, кохана Вкраїно.*

І. Франко

*Свою Україну любіть
Любіть її во время люте
А останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть!*

Т. Шевченко

Так, доля була жорстокою до України.

Протягом багатьох століть український народ не раз підіймався на боротьбу з поневолювачами. Море крові пролили наші предки, щоб повернути втрачену державність і невмирущу славу Київської Русі.

З давніх-давен у наші серця прийшла впевненість – ми можемо самотійно визначати свою долю, ми можемо бути рівними у колі інших народів.

З тих часів височить над Києвом Свята Софія, де щороку в День Незалежності звучить Молитва за нашу державу.

Ви вивчали історію України і знаєте, що перемозі в боротьбі за незалежність ми зобов'язані насамперед українському козацтву. Сьогодні відроджується козацька слава, дух лицарства у генах нашого народу.

*Славна Січ ворогам ішла навстріч
Рідну землю захищала і народ наш прославляла
Лиха й отчий край зазнав
Людолов нас чатував, щоб позбавить дому
Шляхта нас вогнем пекла, на тортури прирекла
Цар Петро і Катерина зневажали наш народ
Але наш народ боровся
І Хмельницький в нас знайшовся
І Сірко і Дорошенко
Й Полуботок й Морозенко...
Рабства каламутну ніч переборювала Січ
Козаків боялись зайди, бо була в них сила правди.*

Ми з вами маємо всі підстави пишатися тим, що наша Батьківщина мала славні періоди історії, справді легендарних героїв, мужньо переживала найважчі випробування і не скорилася. Ми можемо пишатися тим, що Україна ніколи не поневолювала інші народи, а лише захищала себе від ласих на чуже добро близьких та далеких сусідів. Запорізька Січ була високоморальною, істинно християнською державою у тодішньому світі. Козацтво жило за високими законами честі.

Козацька Україна, як і у колишні київсько-руські часи була прикладом Європі щодо духовності. Коли християнський світ ще молився латинською мовою, а Московія – старослав'янською, козацька Україна мала вже так званий Пересопницький Новий Заповіт рідною мовою. Він зберігся до наших часів. На цьому Євангелії присягають Президенти сучасної України.

Українська козацька держава передала нам тверде переконання – кожен має свої права і вольності, кожен має шляхетний обов'язок боронити їх. Там наші предки пройшли науку честі і гідності, рівності і демократії. Перша в Європі Конституція Пилипа Орлика - безсмертна слава української думки і української свободи.

Вся наша подальша історія засвідчила – в народній пам'яті прагнення до свободи залишилося назавжди. Неопалимою купиною освітлює віра і надія наш пройдений і майбутній шлях. У найтяжчі часи наші предки, наші батьки і діди

не зреклися її. Тяжкі, трагічні випробування дісталися нашій нації у минулому столітті. Двома світовими війнами, Голодомором, нищенням духовних святинь чужі імперії хотіли перетворити нашу землю на свою покірну окраїну. Між 1914 і 1945 роками в Україні загинули кожен другий чоловік і кожна четверта жінка. Долі тих хто пішов, тривожним дзвоном лунають у душах нині живущих.

Ми, українці пізнали велику історичну істину – тільки свобода, незалежність врятує народ, державу.

Цю свободу відстояв український народ в часи чорної фашистської навали. Знекровлена Голодомором і великим терором, Україна кинула всі свої сили і найголовніше – мільйони українських життів на боротьбу з фашизмом.

*На Україну наповзла
З усіх усюд потворна тінь
І хижо пазурі вганяла
І в синяву, і в золотінь
Вони і шли, і шли під кулі
Бо просто зневажали смерть
І свято вірили, що вмерши
Здолати зможуть вражу твердь
Що своїм духом заворожать
Паралізують цілий фронт
І чорна армія ворожа
Відхлине геть за горизонт
Ордою мчать десятиліття
Могили всюди і хрести
Чи зможуть з молодого віття
Нові герої прорости?*

Восени 1941 року майже вся територія України була захоплена фашистською ордою. Та не скорився народ України під гнітом фашистських катів.

*Вкладає меч в руки вірного сина
Наш край, щоб цей меч променів
Ніколи, ніколи не буде Вкраїна
Рабою фашистських катів*

Український народ вистояв і переміг в тій страшній війні.

*Україно моя!
Не один ти стрічала погрозний погром
Знаєш тупіт і стукіт, і грюкіт Батиїв
Та з пожару щораз лазуровим вінком
Виникав твій співучий, могутній твій Київ*

Це була Перемога зі сльозами на очах. За роки війни на фронтах загинуло 3 мільйона українців, 5,5 мільйонів загинуло в зоні окупації, 2 мільйона було примусово вивезено на роботи до Німеччини. Не залишилося жодної сім'ї, яка б не оплакувала загибель рідних чи близьких.

*Чий б серця забуть змогли
Тих, хто у тяжкую годину
У грізних битвах полягли
За нашу Україну.*

Жертви і втрати України не були даремними, перемога над фашизмом мала наслідком формування її нинішніх кордонів, її подальшої долі, як держави. Прагнення побачити свою країну вільною, могутньою дало сили людям підняти Україну з руїн.

*Це мій народ. Спогорда не дивись
Що руки в нього з праці вузлуваті
Душа його пречиста, як те свято
А в серці думка й пісня обнялась.*

Повоєнна розбудова Хрещатика й Донбасу, старту дніпровських ракет і вихід у море миколаївських кораблів, рекордні таврійські врожаї і злети «Руслана» та «Мрії» – це кроки на шляху до української державності. Її наближали відкриття наших вчених, унікальні операції українських хірургів, чесні і мудрі книги – все, що створено генієм і працею народу.

*Під синім небом України
Заколосилися жита
У чулім серці воєдино
З'єдналася палітра та
Бо це дано нам споконвіку
Душею, що не любить крику
Єднати землю й небеса
Роботящим умам, роботящим рукам,
Перемоги орать, думать, сіять, не ждять
І посіане жать роботящим рукам
Дай нам, Боже, сили й снаги
Щоб цвіли дніпровські береги
Щоб жили гуртом, не поодинокі
На землі щасливій українці.*

Батьківщина, як мати, в кожного одна. Вона, як життя, дається людині лише раз. Прекрасно сказав про це поет Василь Симоненко.

*Можна вибрати друга і по духу брата
Та не можна рідну матір вибирати
Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.*

Самостійна Україна залишається метою життя мільйонів наших співвітчизників, розкиданих по далеких світах. Заради неї вони бережуть в собі все українське. Вони несуть світові правду про Україну, простягають руку допомоги в скрутну хвилину і разом з нами радіють нашим перемогам.

Людина завжди має пам'ятати звідки вона родом, де її коріння, глибоко знати історію свого народу, його мову, культуру.

Знання мови народу, серед якого ти живеш, ознака культурної освіченості людини, знання рідної мови – священний обов'язок кожного. Згадаємо відоме висловлювання Костянтина Ушинського: *живе мова – живе народ, зникає мова – народу більше нема.*

*Ти постаєш в ясній обнові
Як пісня линеш рідне слово
Ти наше диво калинове
Кохана материнська мова
Несеш барвінь горячу, яру*

***В небесну синь пташиним граєм
І спивши там від сонця жару
Земним ти дихаєш розмаєм
Плекаймо в серці кожне гроно
Прозоре диво калинове
Хай квітне, пломенить червоно
В сім,ї великій, вольній, новій.***

Шлях до незалежності тернистий. Незалежність і державність зріли у глибинах нашої тисячолітньої минувшини і проростали навіть у часи бездержавності, національного і соціального гніту. Наш народ пам'ятає і радість перемог і гіркоту поразок, тріумфи і приниження, героїв і відступників. Ми усвідомлюємо: сучасним і майбутнім поколінням належить завершити те, за, що боролись кращі представники українського народу. Ця висока мета має додати всім нам сил і натхнення.

Однім із пріоритетів стратегічного розвитку України визнано інтеграцію нашої держави до Європейського співтовариства.

***Вставай Україно, вставай
Виходь на дорогу свободи,
Де грає широкий Дунай
Де ждуть європейські народи
Вставай та кайдани порви
Дай познак, ясніший від грому
Що ти не рабиня Москви
Й рабою не будеш нікому
Вставай, Україно, вставай
Єднай Чорне море й Карпати
І свій переболений край
Не дай ворогам розламати.***

Останні два роки стали найтяжчим випробуванням за роки незалежності України. У боротьбі за краще європейське майбутнє наш народ стикнувся з агресією Російської Федерації. Росія анексувала Крим, а зараз веде неоголошену війну на сході України. Наші воїни мужньо захищають неподільну, соборну Україну і моральний обов'язок кожного громадянина зробити все можливе для Перемоги над агресором.

Україна заплатила високу ціну за свій європейський вибір на Майдані і продовжує платити у війні на Донбасі. Ми відвойовуємо власну розтоптану гідність, Богом нам дану і свідчимо про неї світові.

***Я дякую вам, хлопці, за життя,
Я дякую вам, хлопці, за свободу.
Пробачте нас. Пішли ви в небуття,***

*І більше не повернетесь додому.
Ви йдете в бій, йдете на вірну смерть,
Ви не лякаєтесь нікого і нічого.
Ви захищаєте своїх жінок й дітей,
Ви знаєте що робите й для чого.
Вас пам'ятати будемо завжди,
І з вами боримось за рідную країну.
За ту країну, де нема війни,
За нашу й вашу вільну Україну!*

В боях за волю Україна-чайка стала Україною-орлицею, бо її вольнолюбиві діти, як сказав Іван Богун, скидають шапки лише перед Богом!

Сьогодні від нашого покоління в цілому і кожного з нас зокрема, залежить чи звучатиме гордо і могутньо ім'я *Україна* і *Український народ* в третьому тисячолітті на вершинах людської цивілізації, чи кане воно у забуття, зазнавши духовної і фізичної смерті. Кожному з нас потрібно пам'ятати слова В'ячеслава Чорновола «Дай, Боже нам любити Україну понад усе сьогодні – маючи, щоб не довелось гірко любити – втративши».

Ми віримо в світле майбутнє нашої країни. Перед Україною розкриваються широкі обрії історичного поступу. У цьому поступі згодом буде і ваша частка праці і зусиль, друзі. Україна потребує вашої молодості, наснаги, ваших знань і вмінь. Ви – майбутнє нашої держави, вам будувати її завтрашній день. І починати цю розбудову потрібно вже сьогодні.

*Україна,
Яка ж красива ти –
Уквітчана весною,
Провіщана ключами журавлів,
Розбуджена бурхливою грозою
І пориванням річок до морів.*

*Яка ж красива ти –
Розгониста степами,
Висока горами –
Аж в синю височинь.
Скрізь явори стоять багатирями
Понад дорогами століть і поколінь.
Яка ж красива ти –
В гостинності одверта
Із усміхом назустріч доброті,
Яка ж ти мужня, сильна і уперта,
Як недруг стане на твоїй пуні.*

Зараз, на початку життєвої дороги у вас буде чимало труднощів, але ви знайте, що набуті знання є сходами у ваше майбутнє. Чим вище ви піднімаєтесь, тим складніше. Але ви вже іншими очима дивитесь на світ. Колись дитячі бажання стають справжніми осмисленими мріями. Щоб здійснити їх, вже зараз ставте перед собою конкретні життєві цілі й наполегливим навчанням, працею наближайте їх до втілення в життя.

«Не йди найлегшим шляхом. Вибирай завжди шлях найважчий, переборення труднощів підносить людину. Той, кому нестерпно важко і хто переміг трудність, схожий на альпініста, що досяг найвищої вершини» – казав наш відомий співвітчизник, педагог Василь Сухомлинський.

Ми впевнені також у тому, що ви будете гідними своїх попередників, палко любитимете рідну землю, берегтимете її, будете справжніми господарями, трударями, що перетворюють родючі землі України на квітучий сад.

*Ми в світ прийшли успадкувати славу
Діла і думи й чесні мозолі
Батьків велику полум'яну справу
Що захистила правду на землі
Нам не дрімать на тихому причалі
Не виливать в кімнатній тишині
Свої дрібненькі втіхи і печалі*

*В меланхолійні вірші і пісні
Нехай серця не знають супокою
Хай обганяють мрії часу біг
І наша юність хай буде такою,
Щоб нам ніхто не заздрити не міг.*

Мирні воїни світла

Мета: сприяти розповсюдженню волонтерського руху у навчальному закладі; створити умови для виховання небайдужого ставлення до людей, які потребують допомоги, стимулювати пізнавальний інтерес до основ моральної культури; розвивати в учнівської молоді загальнолюдські чесноти.

Милосердя, доброта... Ще з часів давньоруських благодійність була традицією нашого народу. Цілком природним і закономірним вважалось допомогти знедоленому, нещасному, поділитися шматком хліба, дати притулок бездомному, захистити старість і немічність, порятувати хворого чи каліку, заступитися за беззахисного і скривдженого.

Людина починається з добра.

Сказав мудрець:

Живи, добро звершай!

Та нагород за це не вимагай!

Лише в добро та в вищу правду віра,

Людину відрізняє від мавпи й звіра.

Хай оживає істина стара:

Людина починається з добра.

Сьогодні є люди поруч із нами, які іноді здаються справжніми атлантами, на чийх плечах тримається наш світ. Тих, хто робить надзвичайне для бійців, поранених, сиріт, біженців, з ранку до вечора шукаючи можливості для допомоги: збирає гроші на ліки, надає притулок тим, хто залишив рідні домівки, годує, напуває, зігріває... Це волонтери. Мирні воїни світла.

Є доброта лиш для сенсацій,

Відома нам її мета,

Існує й інша доброта,

Що вимагає компенсацій.

А є така, що від людини

Вона сама назустріч лине

Із слова, вчинку, із очей.

Все більше й більш таких людей.

Ось кануть злигодні у вічність,

Серця перейме яснота.

І прийде в світ її Величність –

Одна вселюдська Доброта.

Волонтерами спочатку називали людей, що добровільно та виключно із свого бажання поступали на воєнну службу в деяких європейських країнах (наприклад, Франції, Іспанії). Зараз від цього громіздкого визначення «волонтерства» залишилося лише слово «добровільно». Правда, додалося ще й «безоплатно».

Добро спішіть творити, люди,

*Воно, як сонце, зігрівало,
В добрі нам всім
Зручніше буде,
Без нього затишку нема.
Уважним будь, хай шлях твій на землі
Злама байдужості холодні ґрати,
Є цінності великі і малі
Багатий той, хто вміє віддавати.*

Роком виникнення волонтерського руху вважається 1859. Саме тоді французький письменник-журналіст Анрі Дюнан, вражений картинами битви при Сольферино, запропонував ідею створення Червоного Хреста – організації, яка працювала б на волонтерських засадах і надавала першу медичну допомогу пораненим бійцям.

Принципами, сформульованими Дюнаном, керуються сьогодні волонтерські організації у всьому світі. Деякі дослідники виділяють ХХ століття як головну віху у розвитку волонтерського руху. У Європі після закінчення першої світової війни з'явилися люди, готові надавати допомогу постраждалим у війні. Саме у цей час були створені перші волонтерські

організації. Практично кожен із нас хоча б раз у житті по своїй волі брав на себе виконання трудових обов'язків, не вимагаючи грошової компенсації.

*Навчаймося добра, як вчать мови діти,
Щоб потім все життя його творить святе.
Плекаймо крізь роки троянди ніжні й жито,
Тримаймо у серцях, як сонце золоте.
Хай твоя крапля щирості й тепла
Впаде у душу, бідну і страждальну.
Й розтопить холод, щоб душа могла
Ясніти в щасті злетом життєздатним.*

Мати Тереза – одна з найвідоміших, найталановитіших і найулюбленіших особистостей минулого століття. У жовтні 1979 року їй, скромній, проте могутній силою духу індійській черниці, було присуджено Нобелівську премію миру. Папа Римський Павло шостий на знак вдячності «за її всесвітню місію любові» подарував Матері Терезі власний розкішний білий Лінкольн. Жодного разу не скориставшись автомобілем, Мати Тереза влаштувала лотерею і на одержані кошти заснувала заклад для лікування хворих на проказу. Агнес Гонкса Бояскіу народилася у 1910 році в місті Скоп'є (Македонія) у заможній албанській родині. Батьки назавжди залишились для неї взірцем подружньої вірності та взаємної любові. Агнес вирішила служити Богові. Двадцять років вона викладала в монастирському коледжі географію і історію. У 1948 році вона, непримітна черниця, покинула коледж і, маючи лише невелику валізку і п'ять рупій готівкою, вирушила допомагати скривдженим долею й суспільством біднякам. Щоранку ця невтомна тендітна жінка вирушала в найнебезпечніші, глухі й брудні завулки Калькутти, щоб надати медичну допомогу хворим, нагодувати голодних, втішити страждених. Так розпочалася ця місія. Самотні, нужденні отримували від неї справжню поміч, яка ґрунтувалася на її глибокій шані до людей і непохитній вірі в неоціненність людського життя. У своєму житті вона керувалась незаперечною істиною: «Найбільше щастя – віддавати себе іншим». Для улюблених своїх бідаків вона давала те, що є значущим у житті кожної людини – час. Час, щоб запропонувати дар дружби самотнім, розраду згорьованим, визнання – зневаженим.

Доброта і чуйність, співпереживання і щиросердечність, вміння розділити чужий біль, підтримати у важку хвилину, розрадити в горі й біді - це в характері нашого народу.

Не говори про доброту,

*Коли ти нею сам не сяєш,
Коли у радощах літаєш,
Забувши про чужу біду
Бо доброта — не тільки те,
Що обіймає тепле слово,
В цім почутті така основа,
Яка з глибин душі росте.
Коли її не маєш ти,
То раниш людяне в людині,
Немає вищої святині,
Ніж чисте сяйво доброти.*

Українці завжди опікувалися старими та немічними, вдовами, сиротами. Сильний допомагав слабшому. Великі справи робили разом. Сусіди завжди допомагали один одному під час осінніх робіт у городі чи полі. Чуйність, ніжність у взаєминах між людьми викликали захоплення у мандрівників, які приходили до нас із далеких країн.

Серед відомих нам українців, що творили добрі справи безкорисливо, виділяються Костянтин Острозький – київський воєвода, князь, який за власні кошти відкрив перші школи у деяких містах західної України (16 ст.), в яких училися і діти шляхти, і селянські діти. Окремим фондом здійснювалася підтримка дітей-сиріт. Гетьмани Петро Сагайдачний і Іван Мазепа у 1702 році на благодійні кошти звели новий великий корпус Києво-Могилянської академії. Михайло Грушевський – видатний український історик, у 1898 році на власні кошти заснував у Києві школу, в якій діти мали змогу навчатися рідною українською мовою. І це далеко не повний список відомих українців, які були не тільки відомими політиками, культурними діячами, а й меценатами і благодійниками.

*Не зобидь ні старця, ні дитину,
Поділись останнім сухарем,
Тільки раз ми на землі живемо:
Сій любов, краса її єдина.
Зло нічого не дає, крім зла.
Вмій прощати, як прощає мати,
На добро – добром спіши воздати –
Мудрість завжди доброю була.
Витри піт солоний із чола,
І працюй, забувши про утому,*

***Бо людина ціниться по тому,
Чи вона зробила, що могла ?..***

Англійський письменник Джек Лондон сказав: «Істинне призначення людини – жити, а не існувати». Люди, які стають волонтерами, розуміють це і відчують. Вони приносять користь суспільству, натомість отримують задоволення від життя, задоволення від своєї роботи, визнання своєї діяльності іншими (друзями, колегами), отримують вдячність людей, почуття необхідності та можливість змінити щось на краще, отримують позитивні емоції, нові знайомства та нових друзів, можливості реалізації себе як творчої особистості, вони розвиваються, самореалізуються, здобувають самоосвіту, мандрують врешті-решт.

Матеріальні проблеми, засилля світогляду «моя хата скраю», надмірна прагматичність пересічного українця не дають змогу явищу «волонтерства» зацвісти в повну силу. З іншого боку, не дарма кажуть:

Хочеш змінити країну – змieni своє місто,

Хочеш змінити місто – змieni свою вулицю,

Хочеш змінити вулицю – змieni свій будинок,

Хочеш змінити будинок – зміни свою сім'ю,

Хочеш змінити сім'ю – зміни себе!

На жаль, багато поряд із нами людей, які з різних причин ледве виживають. Якщо кожен із нас буде небайдужим до чужого горя, то це полегшить їхнє життя.

***І в житті, як на полі мінному,
Я просила і в цьому сторіччі,
Хоч би той магазинний мінімум –
Люди, будьте взаємно ввічливі! –
І якби на те моя воля,
Написала б я скрізь курсивами
- Так багато на світі горя,
Люди, будьте взаємно красивими
Ліна Костенко***

Нелегка доля випала Україні у ХХІ столітті. Вир суспільно-політичного життя захопив і поглинув кожного. Ми, живучи у світі технологій маніпуляцій та амбіцій, забуваємо про головне – живемо один раз. Інколи важко зробити крок вперед, не маючи проблем з опорно-руховим апаратом, почути музику, маючи абсолютний слух, відчутти тепло, маючи родину. А як бути тим, хто не має таких звичних на перший погляд можливостей? Єдине, що лишається у особливих людей – ВІРА. Не будьмо байдужими.

Одна добра справа для тебе – дрібничка, а для когось – мрія, цілий світ...
Зробімо перший крок РАЗОМ! Разом до МАЙБУТНЬОГО!

***Ти твориш добро, даруючи радість усім,
Ти ділишся щастям і серцем своїм.
Ти твориш добро, даруєш надію,
Ти твориш любов, ти здійсниєш мрії.
Душею і серцем ти завжди із ними,
Для них ти є друг, і сім'я, і родина.
Ти наче те сонце, що гріє весною.
Для них ти як Ангел, що завжди з тобою.
Ти рук не опустиш, ти йдеш до мети,
Щаслива дитина, щасливий і ти.
З дитячих сердець погане ти стер,
Ти добра людина, ти – ВОЛОНТЕР!***

Волонтерська діяльність має неоціненне значення, тільки добро збереже чарівний світ нашої рідної землі. На ньому тримається все людство! Коли кожен із нас буде добрим і милосердним, справедливим, щирим, буде жити за правилами людяності і добра, наше спільне життя і майбутнє буде щасливим і прекрасним. А наша рідна Україна стане багатою і незалежною державою, де в першу чергу будуть піклуватися про людину, її добробут. Велике починається з малого... Тому ми закликаємо всіх: будьте щедрі серцем в ім'я добра і милосердя! Нехай не зачерствіють ваші душі, відкрийте свої серця для добра! Нехай потреба робити добро стане вашою щоденною потребою!

Ось і добігла кінця наша з вами зустріч. Хочеться сподіватися, що ви у своїх вчинках будете керуватись добром, милосердям, співчуттям. Пам'ятайте, що саме ви – капітани свого життєвого корабля. І куди ви його спрямуєте – до хорошого, чи поганого – залежить тільки від вас, від вашої особистості.

Гімн волонтерів

***Гей! Волонтери, ну-мо до справи,
Ваша потрібна опіка.***

*Хай милосердя в нашій державі
Стане престижним навіки.
Гей! Небайдужі, чуйними будьте,
Поряд нужденних багато,
Дуже важливо в свята і в будні
Серцем уміть відчувати.
Хай добро справжнє світом крокує,
Всі подала перешкоди.
Нашу державу ми побудуєм
Затишну в різну погоду.*

Герої не вмирають

Мета: вшанувати пам'ять героїв Небесної сотні та воїнів, що загинули під час бойових дій в зоні АТО на Донбасі. Прищеплювати любов до Батьківщини, виховувати патріотичну свідомість, розвивати бажання стати гідними

громадянами України.

Тим, хто в боротьбі за волю і кращу долю України не дожив до сьогоднішнього дня, спить у незнаних і безіменних могилах – присвячується!
Цвіту нашого народу, його славним синам і донькам, які у розквіті сил віддали свою молодість, і, найдорожче, життя – присвячується!

Ведуча: Українська земля... Земля щедро полита кров'ю її синів. З нашої історії ми бачимо споконвічне прагнення українства до волі та незалежності неньки-України.

Ведучий : Це країна добрих, щирих, привітних, веселих і гостинних людей, які ніколи не поневолювали інші народи, а лише вміло захищалися від ворога.

Ведуча: Споконвіків українці боронили свою волю, незалежність, прагнення до свободи. Скільки довелось пройти шляху у боротьбі із ворогами козацької доби, із царським режимом Росії, фашистськими окупантами -гітлерівцями. Але вистояли, вибороли свободу! Ціною власних життів...

Пісня «Не спи, моя рідна земля»

Ведучий: У листопаді 2013 року Україна стояла перед важливим історичним кроком – стати незалежною Європейською державою. Але колишня влада злякалась цього. Корупція, мільярдні грошові зв'язки із Російським Кремлем стали перепорою до європейського вибору. Підписання історичного документу було цинічно зірвано.

Ведуча: Українська молодь, студенти, школярі вийшли на Майдан, вибираючи та відстоюючи свою гідність, право стати європейською державою. В їх руках були лише прапори України та Євросоюзу, а в очах – надія та віра у майбутнє.

Пісня «Заспіваймо пісню за Україну»

Ведучий: Та колишня влада вирішила розігнати зібрання. Юнаків та дівчат, жінок та чоловіків розстрілювали підступні кулі снайперів, а спец загони «Беркутівців» забивали людей до смерті гумовими кийками. Мітингувальники захищались камінням, бруківкою, яку розбирали прямо з-під ніг, петардами, та «коктейлями Молотова». Із засобів оборони були тільки саморобні дерев'яні щити, дерев'яні палиці, барикади, створені з підручних матеріалів та палаючі автомобільні шини і їдкий дим, що густою хмарою оповив серце України – Київ..

Ведуча: На майдані в Києві з'явилися перші жертви, чути було стогони поранених. Розпочався відлік Небесної сотні, відлік нової історичної епохи – прагнення вистояти до останнього та відправити злочинну владу у відставку.

Ведучий: Замість того, щоб мирно врегулювати ситуацію, тодішня влада віддала злочинний наказ взяти зброю і зробити «зачистку» Майдану, застосовуючи водомети, бронетранспортери і вогнепальну зброю.

Ведуча: І продовжився відлік загиблих, поповнювалась Небесна Сотня..

Тисячі поранених і майже 100 людей було вбито снайперами та бійцями спецпідрозділів міліції. Серед них – науковці, викладачі, студенти, вчителі, художники, архітектори, театральні режисери, громадські активісти. Кров цих людей стала вироком для злочинної диктатури. «Небесна Сотня» своїм життям викупила свободу для мільйонів українців і надала шанс збудувати нову демократичну правову державу.

Ведучий: Безсмертні душі вбитих і закатованих відійшли у небеса, але вони вічно житимуть в народній пам'яті, бо «Герої не вмирають!»

Ведуча: Вшануймо пам'ять загиблих хвилиною мовчання.

Хвилина мовчання «Гей, пливе кача»

Звучить мелодія «Пам'яті героїв», а на її фоні читає вірш (відео ряд із фотографіями Небесної сотні)

Мамо, не плач. Я повернусь весною.

У шибку пташинкою вдарюсь Твою.

*Прийду на світанні в садок із росою,
А, може, дощем на поріг упаду.
Голубко, не плач. Так судилося, ненюко,
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає
І рана смертельна уже не болять.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває
Душа за тобою, рідненька, щемить.
Мамочко, вибач за чорну хустину
За те, що віднині будеш сама.
Тебе я люблю. І люблю Україну
Вона, як і ти, була в мене одна.*

Ведучий: Вони не були героями. Вони були звичайними людьми. І в останню мить віддали нам найдорожче – своє життя. За нас віддали. Аби ми жили. Долюбили за них, пісень за них доспівали.
М.Глінка «Розлука»

Ведуча:
«Небесна Сотня»...
Юнаки, батьки
*Їх імена мені ніколи не забути –
Вони ж за мене полягли,
Так як і ті, що захищали Крути.
Щемить у грудях, і душа болять
За долю мого рідного народу.
Але у серці іскра ще горить,
І не втрачаю віру у свободу.
М.Шмітц «Меланхолійний вальс»*

Ведучий: Нарешті владу було повалено, колишній президент та його поплічники-злочинці, забравши із собою мільйони грошей, втекли за кордон, сховались від народного суду.

Ведуча: Навесні 2014 року українці обрали нового президента, нову владу, європейський шлях розвитку та реформ.

Ведучий: Здавалось все скінчилося, минуло і більш ніхто не пройде шляхом тих кривавих подій. Та не так склалось, як здавалось.

Ведуча: Кремлівська влада та колишні керівники України, які грабували народ і знищили українську армію, приготували для українців ще одне страшне випробування – ВІЙНУ!

Ведучий: Ніхто навіть не міг уявити, що у 21 столітті розпочнеться братовбивча війна між народами, які пліч-о-пліч боролись за свободу і Перемогу у Великій Вітчизняній війні. Російська армія, ховаючись за спинами мирних жителів Донбасу, прикриваючись гаслами про захист російськомовних українців від фашистської хунти, розпочала знищення України зі Сходу.

Альбїоні «Адажїо»

Ведуча: Навколо вибухи, стогін, горе. До нас прийшла війна. Справжня кровопролитна війна. Нас намагаються винищити за бажання мати людську гідність і самим обирати своє життя. Настав той час, коли кожен українець має зробити вибір: або ти станеш рабом, або будеш вільною людиною і житимеш у вільній державі.

Ведучий: Тисячі українців, що вистояли на Майдані, взявши в руки зброю, вирушили на Схід України, на Донбас, в зону анти терористичної операції, щоб захистити завоювання Революції гідності.

Пісня «Повертайся живим»

Ведуча: За роки Незалежності українська влада не приділяла уваги зміцненню обороноздатності держави, знищувала Українські Збройні сили. Сила та міць армії була лише на паперах, а кошти – в кишенях тисячів військових високопосадовців. Справжніх патріотів та воїнів принижували низькими зарплатами, розвалом військових частин.

Ведучий: Але ніхто не очікував, що за півроку український народ так зміцніє духом. Тисячі добровольців та воїнів запасу ідуть на війну, обороняти Україну від російської армії, від свавілля кремлівських бойовиків.

Пісня «Лист до матері»

Ведуча: Серед перших воїнів АТО, які добровільно за покликом серця вирушили на війну – наші земляки. Із вірою в серці, без жодних вагань вони їхали боронити Схід України від російських бойовиків. Та війна забрала життя багатьох наших земляків. Вічна їм пам'ять. Герої не вмирають!

Пісня «Повертайся, солдате!»

Ведучий: Ці люди – справжні герої. Вони загинули як герої і проводжають їх як героїв. В кожному районі, кожному місті й селі зупиняються процесії, що везуть домовини з тілами загиблих, і місцеві люди, навіть серед пізньої ночі, зі

свічками в руках, в дощ і холод, зі сліз ми на очах, стоячи на колінах, віддають останню шану героям.

Ведуча: Адже герої не вмирають! Вони завше будуть в наших серцях. По країні уже з'являються перші вулиці та площі, названі на честь героїв Майдану, загиблих воїнів.

Ведучий: Хай палають свічки пам'яті про загиблих воїнів АТО та героїв «Небесної Сотні» у наших серцях.

*Сьогодні я молюсь за Україну,
За всіх померлих і за всіх живих,
Які будь-що боронять вже руїну,
Допоки стукіт серця не затих.
Сьогодні я молюсь за батька й брата,
За чиюсь матір і її синів.
Всіх кривдників чекає вже розплата,
На жаль, ціною багатьох життів...*

***Гідність і свобода –
у серцях українців***

*Між Сходом і Заходом України
нема поділу, є поділ між тими,
хто любить Україну
і хто її не любить!*

Любомир Гузар

Гідність та свобода – два почуття притаманні українцям з давніх-давен. Сучасні громадяни є новою генерацією, рушійною силою для молодої держави. Позиція народу – об'єднуватися заради обстоювання основних цінностей, попри різні політичні негаразди – цілеспрямовано була доведена під час двох революцій на українському просторі – Помаранчевої революції 2004 року та Революції Гідності 2013 року.

Гідність людини є однією з найважливіших особистісних цінностей, закріплених у багатьох правових актах, в тому числі міжнародних. У Конституції України гідність людини, як і її життя, здоров'я, честь, недоторканність і безпека, визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. Фундаментальними міжнародними актами проголошується, що визнання гідності кожної людини та її рівних і невід'ємних прав є основою свободи, справедливості і загального миру. Наприклад, у статті першій Загальної декларації прав людини (1948 рік) йдеться: «Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах».

Почуття гідності та честі, право на самовизначення є головними цінностями українців. Ці риси об'єднують наших героїв – борців за свободу та незалежність України різних часів: Української революції 1917–1921 років, Холодного Яру і повстанців 1920–1930-х, Української повстанської армії, учасників дисидентського руху, Революції на граніті, Помаранчевої революції, Революції Гідності.

Історія і сучасність України – це діло героїської української молоді. Теперішні молоді українці в час, здавалось би, виразної втрати життєвих орієнтирів, занепаду духовних цінностей та панування культу особистого задоволення і матеріального споживання як ніколи усвідомлюють, що у світі, в якому ми живемо, тільки ті вартості мають майбутнє, за які людина готова боротися, які людина готова боронити, жертвуючи усім, навіть найдорожчим – власним життям. І серед тих цінностей перша – Україна, наш український народ, наша рідна земля і наша українська держава. Тому й виник національний спротив, тому й з'явилися сучасні герої, що їх, як і Героїв української нації, пам'ять про яких шануємо, для нас є передусім втіленням одвічної волі нації до влади, сили, могутності, до права бути неподільним і єдиним господарем на цій землі, за яку цілі покоління кров свою проливали.

Герої творять дійсність, герої формують обличчя світу – вчора, сьогодні і завтра, бо вони готові віддати все, і в тому числі своє життя, щоби досягнути своєї мети, щоби здійснити свою мрію. Це герої залишили для нас здавалось би

такі божевільні кличі: Або все – або нічого! Або пан – або пропав! Перемога або смерть!

Історія і сучасність України, українського народу – це твір героїв України, це діло людей, які віддали всі свої сили, і своє життя для добра Українського народу: його свободи і державності, могутності і процвітання. Україна – це діло героїв, які поставили добро рідного народу понад свої особисті та будь-які інші інтереси і були вірними своїй ідеї до останнього подиху. Сьогодні ми бачимо на Майданах тисячі здавалось би пересічних українців, для яких цінності справжніх героїв є їхніми найвищими цінностями. Тому ми не лише нація героїв, ми – нація переможців!

Ми свідомі того, що не завжди маємо змогу боротися зі зброєю в руках за наш відвічний ідеал, але ми завжди маємо змогу цей ідеал втілювати у життя нашими щоденними вчинками. Герої залишили нам заповіт. Він досі не довершений. Життя дає можливість довершити ними розпочате.

Хай кожен теперішній день буде днем оновлення наших душ, хай дає нам силу і витривалість до дальшого змагу, хай буде для нас днем іспиту совісті, днем, в якому кожен поставить собі питання, що зробив він за останній рік для здійснення заповіту тих, що в могилах лягли.

Сьогодні від нашого покоління в цілому і кожного з нас, зокрема, залежить, чи звучатимуть гордо і могутньо «Україна» і «Український народ» в третьому тисячолітті на вершинах людської цивілізації, чи кануть у забуття, зазнавши духовної і фізичної смерті.

Будьмо ж гідними великої слави героїв України, які твердо вірили, діяли, знали: Українська нація зродилася тоді, коли в її обороні впала перша крапля червоної української крові на чорну українську землю. Українська нація існуватиме доти, доки хоча б один українець буде готовий покласти своє життя в її обороні.

Наш народ – найміцніші мужі та тверді характером тендітні жінки – порядні нащадки козацтва, легенди про яких ходять і досі, довів, що згуртованість та віра у перемогу є символами української нації. Слава Україні!

Висновки

«Любити і допомагати» – девіз всіх тих, хто не може залишатися осторонь людей, які потребують підтримки та участі.

Волонтерська діяльність є основою побудови та розвитку громадянського

суспільства. Вона втілює в себе найшляхетніші прагнення людства – прагнення миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх людей.

Волонтери важливі для життєдіяльності будь-якого суспільства, тому що вони працюють без користі для себе, показуючи цим суспільству, що є ще в житті речі більш цінні ніж отримання матеріальної нагороди. У загальному розумінні – це той внесок, який робиться людьми на засадах добровільницької діяльності, без матеріального заохочення, для добробуту та процвітання суспільства. Ця діяльність може набувати різних форм: від повсякденної взаємодопомоги до спільних дій психологів та соціальних працівників під час кризи.

Кожна людина, яка живе в суспільстві, намагається зайняти в ньому певне місце, свідомо підкорюючись тим вимогам, які суспільство висуває до кожного з його членів. Волонтерська дія дає людині можливість самореалізувати себе, вдосконалити індивідуальні якості та властивості особистості, відкрити внутрішні резерви людини. Тому ми вважаємо, що волонтерську діяльність можна розглядати як соціально-педагогічну діяльність. З одного боку, волонтери надають соціальну допомогу тим, хто її потребує, а з іншого – вони починають розуміти свої особистісні недоліки та проблеми, поступово їх долаючи і стаючи цілісними особистостями. В основі волонтерства лежить розуміння себе та впевненість в своїх силах. Все це робиться для того, щоб молодь відчула себе потрібною в цьому суспільстві.

Соціальний супровід молоді, допомога її інтеграції у суспільстві:

- сприяння самовихованню, самовизначенню підлітків; формування та розвиток якостей творчої особливості; соціальна підтримка безробітної молоді, сприяння у працевлаштуванні; розвиток та підтримка обдарованої молоді; організація змістовного дозвілля підростаючого покоління як шлях профілактики дитячої бездоглядності і правопорушень.

Добровільницька діяльність постійно раціоналізується, виникають нові форми, методи та підходи до даної проблеми. Це пов'язано з тим, що розвиток суспільства не стоїть на місці. Кожен день ми стикаємось з новими вимогами нашого суспільства. Тому ті, хто займається проблемою волонтерської діяльності, повинні розробляти нові технології раціонального використання волонтерів соціально-педагогічній сфері.

Мабуть, кожний народ у світі має свої національні особливості та традиції волонтерського руху. Є, безперечно, вони й у нас, в українців. Ніхто ж не заперечуватиме, що серед наших співвітчизників чимало знайдеться людей, які звикли жити заради суспільного добра, намагаються своїми благородними вчинками змінити життя на краще. Тих, хто заради спасіння чужого життя ризикує власним, не чекаючи за це ні моральної, ні, тим паче, матеріальної винагороди. І хоча Закон «Про волонтерство в Україні» був прийнятий Верховною Радою ще у квітні 2011 року, у нас ще й досі немає офіційно діючих на державному рівні волонтерів! Тобто, коли соціологи намагаються вирахувати кількість населення, яке добровільно присвячує своє життя (або хоча б його частину) волонтерству, цей показник сягає... нуля! Між тим, приміром, у Швеції

половина населення не цурається добродійних акцій і активно бере участь у різноманітних волонтерських рухах.

Українськими особливостями волонтерства є те, що громадяни не зовсім розуміють потреби суспільства у добровільних помічниках. Серед причин, що мотивують волонтерів: досвід спілкування, можливість познайомитися з іншими традиціями, вивчити іноземну мову тощо. І що важливо: це нормально! Це досвід багатьох європейських країн.

Україна повинна знати, що волонтерство настільки ж багатогранне, як і наша дійсність, і має право на існування у всіх сферах людського буття. І кожна волонтерська історія – це реальний спосіб покращити чи вдосконалити певну «галузь» нашої самобутності.

Отже, волонтером може бути кожна людина незалежно від статі, віку расової приналежності, віросповідання, фізичних особливостей, соціального та матеріального становища, головне – прагнути добра і творити добро.

